

SAMRUNASKRÁ

**VEGNA KAUPA ÖLGERÐARINNAR EGILS SKALLAGRÍMSSONAR HF. Á
GÆÐABAKSTRI EHF.**

Eintak án trúnaðarupplýsinga

EFNISYFIRLIT

1	Stutt lýsing á samruna	4
2	Grunnupplýsingar um samrunaaðila	4
2.1	Upplýsingar um aðila samrunans	4
2.2	Nánar um starfsemi samrunaaðila	5
	Starfsemi Ölgerðarinnar	5
	Starfsemi Gæðabaksturs	6
2.3	Tengiliðir	6
3	Upplýsingar um samrunann	7
3.1	Aðdragandi, markmið og tilgangur samrunans	7
3.2	Eðli samrunans og mikilvægir áfangar	7
3.3	Opinber fjárhagsaðstoð	7
3.4	Atvinnuvegir sem samruninn nær til	7
3.5	Kaupverð og umfang þeirra eigna sem sameinaðar eru	7
3.6	Velta samrunaaðila	7
3.7	Ávinningur samruna	8
4	Eignarhald og yfirráð	8
4.1	Eignarhald og yfirráð	8
4.2	Viðskiptalegt samstarf	10
5	Persónuleg og fjárhagsleg tengsl og fyrri yfirtökur	11
6	Skilgreiningar á mörkuðum	12
6.1	Viðeigandi vöru- og þjónustumarkaðir	12
	Markaðir málsins	12
6.2	Landfræðilegur markaður	15
6.3	Markaðir þar sem áhrifa gætir ekki	16
6.3.1	Drykkjarvara	16
6.3.2	Önnur matvara og aðrar vörur	20
6.3.3	Bake-off vörur	21
7	Upplýsingar um markaði þar sem áhrifa samrunans gætir	21
7.1	Áætluð heildarstærð markaða og markaðshlutdeild samrunaaðila og keppinauta	21
7.2	Mat á heildarverðmæti, magni og uppruna innflutnings	35
7.3	Hvernig framleiðsla og sala fer fram	35
7.4	Samanburður á verði samrunaaðila hér á landi og erlendis	35
7.5	Eðli og umfang lóðréttrar samþættingar	35
7.6	Sundurliðun á heildartekjum	36
7.7	Upplýsingar um helstu kostnaðarliði og kostnaðaruppbyggingu	37
8	Samkeppnisleg áhrif samrunans	37
9	Almenn skilyrði á mörkuðum þar sem áhrifa gætir	41

9.1	Stærstu birgjar og hlutfall þeirra í innkaupum	41
9.2	Framboð á mörkuðum þar sem áhrifa gætir	41
9.3	Eftirspurn á mörkuðum þar sem áhrifa gætir	42
9.4	Lýsing á því hvernig eftirspurn er háttað	42
9.5	Markaðsaðgangur.....	43
9.6	Rannsóknir og þróun	44
9.7	Samstarfssamningar.....	44
9.8	Atvinnugreinasamtök.....	44
10	Áhrif á neytendur og milliliði	44
11	Samstarfsáhrif sameiginlegs verkefnis.....	44
12	Viðbótartakmarkanir	45
13	Fylgiskjöl	45
14	Yfirlýsing	45

1 STUTT LÝSING Á SAMRUNA

1. Samrunaskrá þessi varðar kaup Ölgerðarinnar Egils Skallagrímssonar hf. (hér eftir „**Ölgerðin**“ eða „**ÖES**“) á öllu hlutafé í félaginu Gæðabakstur ehf. (hér eftir „Gæðabakstur“).
2. Með samningi dags. 22. janúar 2025 skuldbatt Ölgerðin sig til að kaupa allt hlutafé í Gæðabakstri¹. Þá var kaupsamningur undirritaður þann 11. júní 2025.
3. Veltuskilyrði a- og b-liðar 1. mgr. 17. gr. a. samkeppnislaga nr. 44/2005 (hér eftir „**samkeppnislög**“) eru uppfyllt, sbr. síðari umfjöllun, og því um tilkynningarskyldan samruna að ræða.
4. Um eðli samrunans, tilgang hans og lýsingu markaða, einkum þar sem starfsemi samrunaaðila skarast, vísast að öðru leyti til síðari umfjöllunar í samrunatilkynningu þessari.
5. Í aðdraganda þess að samruni þessi var formlega tilkynntur var hann kynntur fyrir Samkeppniseftirlitinu á grundvelli 4. gr. reglna nr. 1390/2020 um tilkynningar og málsmeðferð í samrunamálum. Samrunaaðilar og tengiliður samrunaaðila hafa í framhaldinu átt í samskiptum við Samkeppniseftirlitið og hefur verið höfð hliðsjón af frumathugasemdum Samkeppniseftirlitsins við gerð samrunaskrár þessarar.
6. Það er mat samrunaaðila að samruni þessi komi hvorki til með að skapa eða styrkja markaðsráðandi stöðu né raska samkeppni að öðru leyti með umtalsverðum hætti. Er það mat samrunaaðila að samruninn skuli því samþykktur án íhlutunar.
7. Skrá þessari er eingöngu ætlað að vera til afnota fyrir Samkeppniseftirlitið og eru tilteknar upplýsingar sem hér koma fram merktar sem trúnaðarmál. Til samræmis við framangreint er óskað eftir því að farið verði með þær upplýsingar sem í skrá þessari koma fram og eru skáletraðar og innan hornklofa sem **trúnaðarmál**, sbr. 17. gr. stjórnsýslulaga nr. 37/1993 og 2. mgr. 16. gr. reglna um málsmeðferð Samkeppniseftirlitsins nr. 880/2005, þar sem um er að ræða viðkvæmar viðskiptaupplýsingar.

2 GRUNNUPPLÝSINGAR UM SAMRUNAÐILA

2.1 Upplýsingar um aðila samrunans

8. Aðilar samrunans eru:
 - a. Ölgerðin Egils Skallagrímsson hf., kt. 420369-7789, Grjóthálsi 7-11, 110 Reykjavík („**Ölgerðin**“ eða „**ÖES**“); og
 - b. Gæðabakstur ehf., kt. 550595-2499, Lynghálsi 7, 110 Reykjavík („**Gæðabakstur**“).

¹ Sjá einnig tilkynningu í kauphöll dags. 22. janúar 2025.

Sameiginlega verður vísað til framangreindra aðila hér eftir sem „**samrunaaðila**“.

9. Meginstarfsemi samrunaaðila er á sviði framleiðslu og heildsölu á matvöru. Starfsemi samrunaaðila að því er varðar samruna þennan fer að öllu leyti fram á Íslandi.

2.2 Nánar um starfsemi samrunaaðila

Starfsemi Ölgerðarinnar

- 2.2.1 10. Ölgerðin framleiðir, flytur inn, dreifir og selur drykkjarvörur og matvæli um allt land. Sölu- og markaðssvið Ölgerðarinnar á Íslandi eru fjögur: (1) óáfengir drykkir, (2) áfengir drykkir, (3) Danól og (4) útflutningur.
11. Hvað varðar óáfenga drykki er Ölgerðin drykkjarvöruframleiðandi s.s Egils Appelsín og Egils Malt. Auk þess er Ölgerðin með leyfi til þess að framleiða og selja vörur undir vörumerkjum frá fyrirtækjum Carlsberg Group og Pepsico.
12. Hvað varðar áfenga drykki er Ölgerðin áfengisframleiðandi drykkja eins og t.d. Gull, Boli, Brennivín og fleiri. Ásamt eigin vörumerkjum framleiðir Ölgerðin vörumerki undir leyfi frá Carlsberg Group í Danmörku, t.d. Carlsberg, Tuborg Classic, Tuborg Grön, Tuborg Julebryg og fleiri. Ölgerðin er einnig innflytjandi á léttvíni, sterku áfengi og víngosi.
13. Fyrirtækjapjónusta Ölgerðarinnar sérhæfir sig í lausnum í drykkjarvöru og snarli fyrir vinnustaði landsins. Fyrirtækjapjónustan býður upp á heita og kalda drykki ásamt tækjabúnaði, s.s. kaffivélum, kælum og sjálfsölum, sem ýmist er leigður eða lánaður til viðskiptavina.
14. Um vöruframboð og rekstur Ölgerðarinnar vísast nánar til heimasíðu félagsins: <https://vefverslun.olgerdin.is/>.
15. Ölgerðin á dótturfyrirtækið Danól sem selur matvæli og sérvöru af ýmsum toga í heildsölu. Danól er skipt upp í þrjár einingar sem hver um sig sér um sitt afmarkaða svið. Sviðin eru (1) matvara, (2) stóreldhús- og kaffikerfi og (3) snyrti- og sérvara.
16. Hvað varðar matvöru þá er Danól heildsali með mat- og sérvörur fyrir stórmarkaði og verslanir hér á landi. Danól flytur inn og selur ýmis vörumerki á sviði matvöru, svo sem barnamat, kæli- og frystivörur á borð við franskar, álegg, vorrúllur, ís, pizzur og pasta, brauð, kökur og kex, þurrvöru á borð við bökunarvörur, krydd, krafta og súpur, hrísgrjón og morgunkorn, hnetur og annað „snarl“, niðursuðuvörur, sultur og sósur o.fl. Þá selur Danól jafnframt sælgæti, kaffi, kakó og þykkni, dýramat, bílahreinsivörur og aðra sérvöru. Um vörumerki og vöruframboð Danól vísast nánar á heimasíðu félagsins: <https://vefverslun.danol.is/>
17. Hvað stóreldhús- og kaffikerfi varðar þá býður Danól upp á lausnir í ýmsum matvælum og aðföngum sem snúa að rekstri í matvælageiranum, ásamt kaffipjónustu. Sjá nánar á heimasíðu félagsins: <https://vefverslun.danol.is/storeldhus>.

18. Hvað varðar snyrtivöru og fatnað (sérvöru) þá hefur Danól umboð fyrir ýmis vörumerki. Um er að ræða vörur á borð við förðunarvörur, húðumhirðuvörur, hárvörur og hreinlætisvörur frá vörumerkjum á borð við L'Oréal, CeraVe, Maybelline o.fl. Sjá nánar á heimasíðu félagsins: <https://vefverslun.danol.is/snyrtivara-og-fatnadur>.

Starfsemi Gæðabaksturs

- 2.2.2
19. Gæðabakstur var stofnað árið 1993 en árið 2010 sameinaði fyrirtækið starfsemi sína að Lynghálsi 7 í Reykjavík þar sem megnið er framleitt en þar fyrir utan er félagið með starfsemi að Hrísalund 3, Akureyri.
20. Gæðabakstur/Ömmubakstur er fyrirtæki í brauðgerð á Íslandi s.s. ýmsum gerðum af brauðum, rúgbrauðum, flatkökum, kökum o.fl. fyrir neytendur, hótél, veitingastaði, mötuneyti, stofnanir og fyrirtæki.
21. Gæðabakstur framleiðir meðal annars flatkökur, kleinur, kleinuhringi, rúgbrauð, matbrauð af ýmsu tagi, formbrauð, pylsu- og hamborgarabrauð, smábrauð, formkökur, vínarbrauð og snúða og laufabrauð.
22. Árið 2006 keypti Gæðabakstur vörumerkið Breiðholtsbakarí og selur vörur undir því merki í dag. Þá keypti Gæðabakstur fyrirtækið Ömmubakstur árið 2008 og selur vörur undir því merki í dag. Árið 2012 keypti Gæðabakstur fyrirtækið Ragnarsbakarí og selur vörur undir því merki í dag, svo sem Rúllutertubrauð og tertubotna. Þá keypti félagið vörumerkið „Ekta brauð“ árið 2013 og selur vörur undir því merki í dag, svo sem Ekta döðlubrauð, Ekta bananabrauð, Ekta soðbrauð og Ekta ástarpungar. Árið 2015 festi Gæðabakstur kaup á Brauðgerð Kr. Jónssonar & Co ehf. (Kristjánsbakarí) á Akureyri. Þá rekur félagið tvö bakarí á Akureyri (verslanir), að Hrísalund og Hafnarstræti.
23. Um vöruframboð og starfsemi Gæðabaksturs vísast nánar til heimasíðu félagsins: <https://www.gaedabakstur.is/is/vorur>. Um Kristjáns bakarí vísast til heimasíðu félagsins: <https://www.braudgerd.is/>.

2.3 Tengiliðir

24. Tengiliðir samrunaaðila sem standa að samrunatilkynningu þessari gagnvart Samkeppniseftirlitinu vegna samrunans eru:

Tengiliður ÖES:

Helga Melkorka Óttarsdóttir lögmaður
LOGOS lögmannspjónusta
Efstaleiti 5
103 Reykjavík
Sími: 540 0323
Netfang: helga@logos.is

Kvittun vegna greiðslu samrunagjalds er að finna á fskj. 2.

3 UPPLÝSINGAR UM SAMRUNANN

3.1 Aðdragandi, markmið og tilgangur samrunans

25. []²

26. []³

3.2 Eðli samrunans og mikilvægir áfangar

27. Viðskiptin fela í sér að Ölgerðin kaupir allt hlutfé Gæðabaksturs. Með vísan til umfjöllunar um starfsemi samrunaaðila hér að framan sem og eftirfarandi umfjöllunar eru samkeppnislegir snertifletir samrunaaðila einkum lóðréttir þar sem lárétt skörun í vöruframboði samrunaaðila er mjög takmörkuð. Báðir samrunaaðilar starfa á markaði fyrir framleiðslu og heildsölu á matvöru.

28. Gæðabakstur verður rekið sem sérstakt félag innan samstæðu Ölgerðarinnar og er ekki gert ráð fyrir félagaréttarlegum samruna.

29. Viðskiptin eru gerð með fyrirvara um samþykki Samkeppniseftirlitsins, sbr. ákvæði 9. gr. samningsins.

30. Þar sem um er að ræða kaup á öllu hlutfé Gæðabaksturs mun eiga sér stað breyting á yfirráðum. Er það mat samrunaaðila að um samruna sé að ræða í skilningi b-liðar 1. mgr. 17. gr. samkeppnislaga þar sem eitt fyrirtæki tekur yfir annað fyrirtæki.

3.3 Opinber fjárhagsaðstoð

31. Hvorugur samrunaaðila hefur þegið opinbera fjárhagsaðstoð.

3.4 Atvinnuvegir sem samruninn nær til

32. Starfsemi samrunaaðila nær til framleiðslu á brauði, sætabrauði og kökum (ÍSAT nr. 10.71.0), blandaða heildverslun með matvæli, drykkjarvöru og tóbak (ÍSAT nr. 46.39.0) og framleiðslu á gosdrykkjum, ölkelduvatni og öðru átöppuðu vatni (ÍSAT nr. 11.07.0).

3.5 Kaupverð og umfang þeirra eigna sem sameinaðar eru

33. Samkvæmt kaupsamningi dags. 11. júní 2025 er kaupverðið alls [...] kr. [...] Um er að ræða viðskipti með allt hlutfé (100%) Gæðabaksturs.

3.6 Velta samrunaaðila

34. Heildarvelta Ölgerðarinnar samkvæmt ársreikningi fyrir reikningsárið 1. mars 2023 - 29. febrúar 2024 nam 32.708.847.000 kr. að frádregnu áfengis- og skilagjaldi 11.562.941.000 kr. Voru rekstrartekjur samtals 21.187.898.000 kr.

² Trúnaðarmál.

³ Trúnaðarmál.

⁴ Trúnaðarmál.

⁵ Trúnaðarmál.

(fskj. 6). Heildarvelta samstæðu Ölgerðarinnar fyrir reikningsárið 1. mars 2024 til 28. febrúar 2025 nam samkvæmt ársreikningi 45.723.868.000 kr. og að frádregnu áfengis- og skilagjaldi að fjárhæð 11.743.508.000 kr. nam hrein vörusala 33.980.360.000 kr.

35. Heildarvelta Gæðabaksturs samkvæmt ársreikningi fyrir reikningsárið 2024 nam 3.356.840.789 kr. Í ljósi þessa er veltuviðmiðum 1. mgr. 17. gr. a samkeppnislaga náð og samruni þessi tilkynningarskyldur til Samkeppniseftirlitsins.

36. Velta samrunaaðila var þannig sem hér segir árin 2023/24:

Samrunaaðili	Velta 2023/2024
Ölgerðin	21.187.898.000 ⁶ kr.
Ölgerðin (samstæða ⁷)	33.980.360.000 ⁸ kr.
Danól ehf.	10.495.731.000 kr.
Gæðabakstur	3.356.840.789 kr.
G7-11 Fasteignafélag ehf.	836.299.000 kr. (húsaleigutekjur)
Iceland Spring ehf. (samstæðureikningur)	18.388.879 USD

37. Ársreikningar samrunaaðilar og félaga innan sömu samstæðu má finna í fylgiskjöllum 3-14.

3.7 Ávinningur samruna

38. [

39.]⁹

40. Að öðru leyti vilja samrunaaðilar hvað varðar ávinning samrunans að mestu vísa til umfjöllunar síðar í samrunaskrá þessari um samkeppnisleg áhrif samrunans.

4 EIGNARHALD OG YFIRRÁÐ

4.1 Eignarhald og yfirráð

41. Ölgerðin er skráð á Nasdaq Iceland og er í eigu fjölmargra aðila en hlutafjáreign skiptist með eftirfarandi hætti¹⁰:

Bóksal ehf. (319.999.958)	11,25%
Sindrandi ehf. (282.794.730)	9,95%
Lífeyrissjóður verzlunarmanna (240.880.953)	8,47%

⁶ Samkvæmt ársreikningi 2023/24.

⁷ Það athugast að samkvæmt samstæðureikningi er dótturfélögunum Agla Gosgerð ehf., Borg Brugghús ehf., Sól ehf., Kveldúlfur Distillery ehf. og Collab ehf. sem félagið á 100% er haldið utan samstæðu þar sem þau samanlagt hafa óverulega þýðingu fyrir rekstur og efnahag samstæðunnar vegna smæðar þeirra. Félögin eru færð á kostnaðarverði.

⁸ Hrein vörusala skv. ársreikningi 2024/25.

⁹ Trúnaðarmál.

¹⁰ Miðað við stöðu þann 28. febrúar 2025.

OA eignarhaldsfélag ehf. (158.181.520)	5,56%
Gildi - lífeyrissjóður (144.771.507)	5,09%
Brú lífeyrissj. starfsm. sveit. (139.686.192)	4,91%
Birta lífeyrissjóður (118.335.286)	4,10%
Reir ehf. (113.033.183)	3,98%
Almenni lífeyrissjóðurinn (91.914.519)	3,23%
Stefnir innlend hlutabrs. (71.249.656)	2,66%
10 stærstu samtals	59,2%
Aðrir hluthafar	40,8%
Hlutfé (2.806.965)	100,0%

42. Bóksal ehf. er í 100% eigu Sindrandi ehf. sbr. neðangreint.
43. Sindrandi ehf. er í 100% eigu LIBO ehf. sem aftur er í eigu eftirfarandi einstaklinga: Linda Björk Ólafsdóttir, kt. 090466-2919 (50%) og Bogi Þór Siguroddsson, kt. 191159-2849 (50%).
44. OA eignarhaldsfélag hf. er í 50% eigu Októ Einarssonar, kt. 071162-4789 og 50% eigu Andra Þórs Guðmundssonar, kt. 240966-2989. OA eignarhaldsfélag hf. hefur enga aðra starfsemi nema fjármögnun á dótturfélögum og að halda utan um eignarhluti í félögum.
45. Danól ehf. er í 100% eigu Ölgerðarinnar og er rekið sem sjálfstæð eining. Ölgerðin á síðan 100% hlut í félögunum G7-11 fasteignafélag ehf., Agla gosgerð ehf., Borg Brugghús ehf., Sól ehf., Kveldúlfur Distillery ehf. og Collab ehf. og 51% hlut í Iceland Spring ehf.
46. Gæðabakstur ehf. er í eigu eftirfarandi aðila: Dragsbæk A/S, Tilstedeved 73 Thisted, Danmörku í gegnum dótturfélag sitt Viska hf. (80% hlutur) og Vilhjálmur Þorláksson, kt. 200462-3869, (20% hlutur). Gæðabakstur á tæplega 2% eignarhlut í Innbak hf., eignarhlut í Ámundakinn ehf. og eignarhlut í Norðurvegur ehf.
47. Viska (Dragsbæk A/S) á 67,57% hlut í Kjarnavörum en Kjarnavörur eiga 100% hlut í Ísbúð Vesturbæjar ehf., 59,04% hlut í Innbak hf., og 67% hlut í Nonna litla. Ljóst er að Dragsbæk er annar tveggja seljenda í viðskiptum þessum, þ.e. við sölu á Gæðabakstri til ÖES. Það athugast að með samningi dags. 27. febrúar 2025 skuldbatt Ölgerðin sig til þess að kaupa allt hlutfé í Kjarnavörum, þar með talið hlutdeild félagsins í framangreindum dótturfélögum Kjarnavara. Viðskipti Ölgerðarinnar um kaup á Kjarnavörum og þar með talið dótturfélögum þess eru sjálfstæð frá kaupum á Gæðabakstri og jafnframt tilkynningarskyld til Samkeppniseftirlitsins. Í þessu sambandi vísa samrunaaðilar til þess að samrunar þessir eru ekki tengdir þannig að líta beri á þá sem einn og sama samrunann. Í ESB samkeppnisrétti er gengið út frá því að tveir eða fleiri samrunar skuli rannsakaðir sem einn samruni ef þeir eru háðir hver öðrum (skilyrtir) með þeim hætti að annar samruninn gangi ekki í gegn nema hinn geri það jafnframt líka¹¹.

¹¹ Sjá mgr. 38 í „Jurisdictional Notice“: „In other words, in order to determine the unitary nature of the transactions in question, it is necessary, in each individual case, to ascertain whether those transactions are interdependent, in such a way that one transaction would not have been carried out without the other.“

Af því leiðir að rannsaka beri tvo samruna sem einn ef þeir eru skilyrtir af hálfu samrunaaðila með framangreindum hætti, þ.e. að samrunaaðilar munu eingöngu framkvæma annan samrunann, svo lengi sem hinn er jafnframt samþykktur af samkeppnisyfirvöldum. Sjá í þessu sambandi leiðbeiningar ESB framkvæmdastjórnarinnar um lögsögu í samrunamálum („Jurisdictional notice“), mgr. 39-40:

Recital 20 to the Merger Regulation explains in this respect that it is appropriate to treat as a single concentration transactions that are closely connected in that they are linked by condition. [...]

On the other hand, if different transactions are not interdependent and if the parties would proceed with one of the transactions if the other ones would not succeed, it seems appropriate to assess these transactions individually under the Merger Regulation.

48. Í öðrum tilvikum er litið svo á að samkeppnisyfirvöld hafi heimild til þess að líta svo á að tveir eða fleiri samrunar séu einn og sami samruninn, einkum þegar kemur að útreikningi á veltuviðmiðum, sbr. mgr. 49 í sömu leiðbeiningum:

Article 5(2) subparagraph 2 provides a specific rule which allows the Commission to consider successive transactions occurring in a fixed period of time a single concentration for the purposes of calculating the turnover of the undertakings concerned. The purpose of this provision is to ensure that the same persons do not break a transaction down into series of sales of assets over a period of time, with the aim of avoiding the competence conferred on the Commission by the Merger Regulation.

49. Það er ljóst að framangreindir samrunar uppfylla hver fyrir sig veltuviðmið samkeppnislaga. Þá eru kaup Ölgerðarinnar á Kjarnavörum og Gæðabakstri með öllu ótengd viðskipti í framangreindum skilningi. Af því leiðir að framangreind viðskipti eru ekki tengd með þeim hætti að líta beri á þau sem einn og sama samrunann. Telja samrunaaðilar af þeim sökum að rökrétt málsmeðferð Samkeppniseftirlitsins á framangreindum samrunum sé framkvæmd í tímaröð, þ.e. eins og þeir eru tilkynntir til eftirlitsins. Þó áréttu samrunaaðilar að þeir eru að sjálfsgöðu reiðubúnir að veita Samkeppniseftirlitinu þær upplýsingar sem eftirlitið telur þörf á til þess að rannsaka framangreind viðskipti þó svo ekki sé um að ræða einn og sama samrunann.

4.2 Viðskiptalegt samstarf

50. Samrunaaðilar eiga í takmörkuðu viðskiptalegu samstarfi við fyrirtæki sem starfa á sama eða tengdum markaði, umfram venjuleg viðskiptasambönd. Sem dæmi um venjuleg viðskiptasambönd má nefna samninga Ölgerðarinnar við smásala og samninga Gæðabaksturs við smásala að því er varðar vöruframboð samrunaaðila.

5 PERSÓNULEG OG FJÁRHAGSLEG TENGSL OG FYRRI YFIRTÖKUR

51. Samrunaaðilar eiga ekki yfir 10% hlut í öðrum fyrirtækjum sem starfa á mörkuðum þar sem áhrifa gætir, utan þess er fram kemur í kafla 4 hér að framan.
52. Stjórnarmenn samrunaaðila eru eftirfarandi:

Stjórn Ölgerðarinnar:

- Bogi Þór Siguroddsson, kt. 191159-2849 (stjórnarformaður)
- Gerður Huld Arinbjarnardóttir, kt. 150989-3889 (meðstjórnandi)
- Magnús Árnason, kt. 161179-4189 (meðstjórnandi)
- Rannveig Eir Einarsdóttir, kt. 201265-3129 (meðstjórnandi)
- Sigríður Elín Sigfúsdóttir, kt. 240855-2679 (meðstjórnandi)
- Andri Þór Guðmundsson, kt. 240966-2989 (framkvæmdastjóri og prókúruhafi)
- Jón Þorsteinn Oddleifsson, kt. 240675-5289 (prókúruhafi)

Ofangreindir stjórnarmenn Ölgerðarinnar eiga ekki sæti í stjórn annars fyrirtækis, utan samstæðu Ölgerðarinnar, sem rekur starfsemi á mörkuðum þar sem áhrifa gætir.

Stjórn Gæðabaksturs:

- Christian Munk (170580-2499) Stjórnarformaður
- Áslaug Sif Gunnarsdóttir (180269-4369) Meðstjórnandi
- Bryndís Hlíf Maríasdóttir (030560-5589) Meðstjórnandi
- Guðjón Rúnarsson (160357-7469) Meðstjórnandi
- Mogens Nielsen (261144-2049) Meðstjórnandi
- Peter Wiborg Sorensen (060363-2779) Meðstjórnandi
- Sigrún Guðmundsdóttir (290364-3889) Meðstjórnandi

Ofangreindir stjórnarmenn Gæðabakstur eiga ekki sæti í stjórn annars fyrirtækis sem rekur starfsemi á mörkuðum þar sem áhrifa gætir. []¹²

Um fyrri yfirtökur vísast til ákvörðunar Samkeppniseftirlitsins nr. 30/2021 Kaup Danól ehf. á viðskiptasamböndum Ásbjörns Ólafssonar ehf. og ákvörðunar Samkeppniseftirlitsins nr. 1/2016 Samruni Gæðabaksturs ehf. og Brauðgerðar Kr. Jónssonar og Co ehf.

Samrunaaðilar hafa að öðru leyti ekki staðið að yfirtökum á fyrirtækjum sem stunda viðskipti á mörkuðum þar sem áhrifa gætir á síðastliðnum þremur árum.

¹² Trúnaðarmál.

6 SKILGREININGAR Á MÖRKUÐUM

6.1 Viðeigandi vöru- og þjónustumarkaðir

53. Samkvæmt reglum SE nr. 1390/2020 um tilkynningu og málsmeðferð í samrunamálum skal lýsa þeim vöru- eða þjónustumörkuðum og landfræðilegu mörkuðum sem samruni hefur áhrif á í samrunaskrá. Skal jafnframt rökstyðja mat á markaðshlutdeild samrunaaðila.
54. Samkvæmt 4. gr. samkeppnislaga er markaður sölusvæði vöru og staðgönguvöru og/eða sölusvæði þjónustu og staðgöngubjónustu.
55. Í VI. kafla viðauka I við reglur Samkeppniseftirlitsins um tilkynningu og málsmeðferð í samrunamálum nr. 1390/2020 er hugtakið vörumarkaður skilgreint sem hér segir:

„Með viðkomandi vörumarkaði er átt við markað fyrir vörur og/eða þjónustu sem neytendur líta á sem staðgönguvörur eða staðgöngubjónustu vegna eiginleika sinna, verðs og áformaðrar notkunar. Markaður er sölusvæði vöru og staðgönguvöru og/eða sölusvæði þjónustu og staðgöngubjónustu.“

56. Samkeppniseftirlitið hefur áður fjallað um þá markaði sem samrunaaðilar starfa á, sbr. m.a. ákvarðanir nr. 30/2021 og 1/2016. Verður höfð hliðsjón af þeim markaðsskilgreiningum sem Samkeppniseftirlitið hefur lagt til grundvallar í framkvæmd sinni í eftirfarandi umfjöllun. Það athugast þó að í þeirri umfjöllun felst ekki afstaða samrunaaðila til réttmætis þeirra samrunaskilgreininga til framtíðar, enda kunna markaðsaðstæður að breytast með tilfallandi áhrifum á réttmæti þeirra markaðsskilgreininga sem lagðar hafa verið til grundvallar í framkvæmd.

6.1.1

Markaðir málsins

57. Líkt og rakið hefur verið starfar Gæðabakstur við brauðgerð hér á landi, þ.e. framleiðir og selur ýmsar gerðir af brauðum, rúgbrauðum, flatkökum, kökum o.fl. fyrir neytendur, hótél, veitingastaði, mötuneyti, stofnanir og fyrirtæki.
58. Í reglum Samkeppniseftirlitsins nr. 1390/2020 um tilkynningu og málsmeðferð í samrunamálum er „markaður þar sem áhrifa gætir“ annar af eftirfarandi:

ef tvö eða fleiri fyrirtæki sem að samruna standa stunda viðskipti á sama vörumarkaði; eða
ef eitt eða fleiri fyrirtæki sem að samruna standa stunda viðskipti á vörumarkaði, sem er á fyrra eða seinna sölustigi miðað við markað þar sem annar aðili samrunans stundar viðskipti.

59. Markaðsskilgreining er notuð til þess að koma auga á þá samkeppni sem viðkomandi fyrirtæki standa frammi fyrir. Fyrirtæki verður fyrir samkeppnislegu aðhaldi á þrennan hátt; út frá eftirspurnarstaðgöngu, út frá framboðsstaðgöngu og loks hugsanlegum keppinautum.

60. Eftirspurnarstaðganga felur sér mat á því hvort staðganga sé á milli tiltekinna vara út frá sjónarhóli neytenda. Almennt séð er eftirspurnarstaðganga til staðar ef neytendur skipta auðveldlega út vöru samrunaaðila fyrir aðra vöru sem stendur til boða (e. *Situations of sufficiently strong demand substitution arise when customers would switch easily from the products of the undertaking(s) involved to readily available alternative products*)¹³. Við mat á því hvað teljist staðgönguvara er litið til eiginleika vöru, verðs, notagildi, ætluð notkun, lagalegar hindranir o.fl.¹⁴
61. Með framboðsstaðgöngu er átt við að vörur teljist vera á sama skilgreinda markaðnum út frá sjónarhóli framleiðenda. Almennt má segja að þar sem framleiðendur notast við sams konar ferli (e. *assets and processes*) til þess að framleiða tengdar (e. *related*) vörur sem þó teljast ekki staðgönguvörur í augum neytenda, geta slíkar vörur talist staðgönguvörur þar sem samkeppnisaðstæður eru hinar sömu fyrir tengdu vörurnar og áhrifin af völdum framboðsstaðgöngu teljast sambærileg og í tilviki eftirspurnarstaðgöngu.¹⁵
62. Almennt má segja að framboðsstaðganga sé til staðar ef aðrir „framleiðendur“ geti breytt framleiðslu sinni á milli viðkomandi tengdra vara og í því felist ekki mikill kostnaður eða áhætta, þeir hafi hvata til að gera það og myndu gera það ef verð eða framboð myndi breytast og þeir geti boðið allar viðkomandi vörur með skilvirkum hætti á skömmum tíma.¹⁶
63. Að mati samrunaaðila er ljóst að verulega takmörkuð ef einhver skörun er í vöruframboði samrunaaðila nema að því leyti sem viðkemur þeirri starfsemi sem Gæðabakstur sinnir. Með öðrum orðum er að mati samrunaaðila ljóst að markaðir þar sem áhrifa gætir eru ekki drykkjarvörumarkaðir eða innflutningur, framleiðsla og/eða heildsala á matvöru sem ekki er á sama vörumarkaði og brauðgerð, svo sem framleiðsla og heildsala á gosdrykkjum eða áfengum drykkjum, innflutningur á sælgæti, bílavöru, snyrtivöru o.s.frv.
64. Ölgerðin hvorki framleiðir né stundar innflutning og heildsölu á brauðvörum, kökum, sætabrauði, flatbrauði, hrökkbrauði, kexi eða þess háttar vörum.
65. Danól stundar innflutning og heildsölu á eftirfarandi vörum:

¹³ Sjá mgr. 25 í leiðbeiningum framkvæmdastjórnarinnar um markaðsskilgreiningar (e. Commission Notice on the definition of the relevant market)

¹⁴ Mgr. 26 í leiðbeiningum framkvæmdastjórnarinnar um skilgreiningu markaðar: „[...] indicators for the reasons why customers would or would not substitute one product with another, such as customer preferences relating to product characteristics, prices, functionalities, intended use, barriers to switching and switching costs. It also includes direct indicators of substitution, such as evidence of past or hypothetical substitution.“

¹⁵ Leiðbeiningar framkvæmdastjórnarinnar um skilgreiningu markaðar, mgr. 32: „The substitutability of products from the perspective of suppliers (supply substitution) can be relevant for market definition where suppliers use the same assets and processes to produce related products that are not substitutes for customers, and where this leads to similar conditions of competition across the range of such related products. In such cases, it may be appropriate to include such related products in the relevant product market, provided the constraining effect of supply substitution across the range of products is equivalent to that of demand substitution in terms of effectiveness and immediacy.“

¹⁶ Leiðbeiningar framkvæmdastjórnarinnar um skilgreiningu markaða, mgr. 33: „The necessary conditions for the market to be broadened based on supply substitution are that most, if not all, suppliers are able to switch production between products in the range of related products (57); that suppliers incur only insignificant additional sunk costs or risks when they switch production; that suppliers have the incentive to and would do so when relative prices or demand conditions change; and that they can offer all products in the range effectively in the short term.“

- Frosnar brauðvörur frá vörumerkinu Hatting, United Bakeries svo sem frosin pítubrauð (fín og gróf), frosnar súrdeigsbollur og frosið hvítlauksbrauð, frosin brauð, pylsubrauð og hamborgarabrauð sem seasonal vöru;
- Hrökkbrauð (kex) frá vörumerkjunum Sigdal, Burger og Leksands;
- Muffins (smá)kökur frá vörumerkinu Aunt Mabel og Dan Cake;
- Kökur frá vörumerkinu Dan Cake;
- Frödingar köku frá vörumerkinu Frödinge;
- Kex, bæði sætt og ósætt frá vörumerkjunum Maryland, Lyons Biscuits (Homeblest), Haust (Grahamskex) og Leksands;
- Bökunarvörur á borð við núggat, marsípan, kransakökumassa og súkkulaðidropa.
- Annað hráefni fyrir bakarí, svo sem salt, sykur og hveiti o.fl.

66. Með hliðsjón af framangreindu, skilgreininga á mörkuðum þar sem áhrifa gættir skv. reglum nr. 1390/2020 og með vísan til ákvörðunar Samkeppniseftirlitsins nr. 1/2016 er það mat samrunaaðila að áhrifa muni fyrst og fremst gæta á eftirtöldum mörkuðum:

- Framleiðsla og heildsala á fersku brauði.
- Framleiðsla og heildsala á kökum og ýmsu sætabrauði.
- Framleiðsla og heildsala á annarri brauðvöru, s.s. flatbrauði, hrökkbrauði, kruðum, tvíbökum og kexi o.fl.¹⁷.
- Framleiðsla og heildsala á frosnu brauði.
- Innflutningur og heildsala á hráefnum fyrir bakarí.

67. Í ákvörðun Samkeppniseftirlitsins nr. 1/2016 var vísað til þess að gera mætti greinarmun á milli heildsölu á matvörum til smásöluverslana („retail“) annars vegar og þjónustuaðila („catering/food service“) hins vegar. Meðal annars væri dreifing frábrugðin á milli þessara aðila sem og söluaðferðir, pakkastærðir og heilbrigðiskröfur.

68. Að mati samrunaaðila er ekki útilokað að skipta megi mörkuðum upp með þeim hætti, þ.e. annars vegar heildsölu til smásöluverslana og hins vegar til þjónustuaðila. Samrunaaðilar telja þó að það sé ekki nauðsynlegt fyrir Samkeppniseftirlitið að taka afstöðu til þess í fyrirliggjandi máli, þar sem slíkt er ekki nauðsynlegt til þess að komast að niðurstöðu. Með öðrum orðum er það mat samrunaaðila að hvort sem mörkuðum er skipt upp með slíkum hætti eður ei, að þá mun það ekki leiða til þess að markaðsráðandi staða skapist eða styrkist eða samruninn að öðru leyti raska samkeppni með umtalsverðum hætti. Allt að einu munu samrunaaðilar veita ítarlegri upplýsingar í samrunaskrá þessari m.v. að markaðir skiptast annars vegar í sölu til smásöluverslana og hins vegar til þjónustuaðila (B2B), eftir því sem við á. []¹⁸

¹⁷ Í ákvörðun Samkeppniseftirlitsins nr. 36/2021 kemur fram tilvísun til ákvörðunar ESB framkvæmdastjórnar nr. 6891 Agrofert/Lieken, um tilvísun til „annarra flokka“ bakaðra vara, þar á meðal hrökkbrauð, brauðtangir, kruður, tvíbökur og ýmsar fleiri bakaðar vörur. Í skýrslu Samkeppniseftirlitsins nr. 1/2012 er fjallað um „vöruflokkinn flatbrauð, hrökkbrauð og kex“. Þá vísuðu samrunaaðilar undir ákvörðun SE nr. 1/2016 til markaðar fyrir flatbrauð, hrökkbrauð og kex.

¹⁸ Trúnaðarmál.

6.2 Landfræðilegur markaður

69. Landfræðilegur markaður telst það svæði þar sem hlutaðeigandi fyrirtæki eru viðriðin framboð og eftirspurn eftir viðkomandi vöru eða þjónustu, þar sem samkeppnisskilyrði eru nægilega lík og unnt er að greina frá nærliggjandi svæðum, einkum vegna þess að samkeppnisskilyrði eru greinilega frábrugðin á þeim svæðum.
70. Meðal þeirra þátta sem skipta máli við mat á viðkomandi landfræðilegum markaði er eðli og einkenni viðkomandi vöru eða þjónustu, hugsanlegar aðgangshindranir eða neytendavenjur, greinilegur munur á markaðshlutdeild fyrirtækja á þessu svæði og aðliggjandi svæðum eða verulegur verðmunur.
71. Samrunaaðilar telja ljóst að ekki beri að skilgreina landfræðilegan markað fyrir neinn framangreindra markaða þrengra en Ísland.
72. Í ákvörðun Samkeppniseftirlitsins nr. 1/2016 var vikið að því að eftirlitið teldi að skipta mætti landfræðilegum markaði fyrir sölu á brauðvörum upp eftir tilteknum landsvæðum, meðal annars vegna þess að í því máli höfðu tekjur Brauðgerðarinnar einkum verið tilkomnar vegna sölu á brauðvörum á Norðurlandi.
73. Að mati samrunaaðila á sambærileg nálgun ekki við í samrunamáli þessu. Ölgerðin (og Danól) sem og Gæðabakstur selja og þjónusta allt vöruframboð sitt um landið allt. Ekki er gerður sérstakur greinarmunur á t.a.m. höfuðborgarsvæðinu umfram önnur landsvæði. Jafnvel þó stóran hluta tekna samrunaaðila meggi rekja t.d. til höfuðborgarsvæðisins skýrist það eingöngu af fjölda íbúa og skiptingu þeirra. Væri það t.a.m. lagt til grundvallar landfræðilegri skilgreiningu markaða málsins, þ.e. skiptingu tekna, væri raunar í flestum tilfellum hægt að gera greinarmun á höfuðborgarsvæðinu annars vegar og öðrum landsvæðum hins vegar, búa enda meirihluti landsmanna á höfuðborgarsvæðinu. Þá vísast til nýlegrar ákvörðunar framkvæmdastjórnar ESB í máli nr. M.10350 MONDELEZ / CHIPITA INDUSTRIAL mgr. 47, 48 og 50:

In previous cases, the Commission considered that the relevant geographic market for bakery products, including its possible sub-segments, is national in scope on the basis of different preferences and purchasing habits between Member States.

Likewise, the Commission previously considered the relevant geographic market of sweet spreadable products as national in scope because negotiations with customers of sweet spreadable products are predominantly national in scope and the prices of sweet spreadable products are generally determined on a national basis.

In line with the Commission's past practice, the results of the market investigation indicate that the markets for cakes, sweet biscuits, chocolate spreadable products and savoury snacks, are national in scope.

74. Í ljósi framangreinds og jafnframt þess að samrunaaðilar selja vörur sínar um landið allt, er landfræðilegur markaður málsins landið allt að mati samrunaaðila.

75. Að því er varðar sérstaklega vörumarkað fyrir heildsölu á hráefnum til bakarí og annarra viðskiptavina sem nota hráefnið til framleiðslu, telja samrunaaðilar að rök standi til þess að landfræðilegur markaður kunni að vera stærri en Ísland. Bakarí og aðrir framleiðsluaðilar á borð við Gæðabakstur geta jöfnum höndum leitað tilboða og keypt hráefni frá heildsölum/birgjum hvort sem er hér á landi eða beint erlendis frá. Þannig stunda t.a.m. stærri framleiðslufyrirtæki á borð við Mylluna eigin innflutning. Gæðabakstur hefur flutt inn hveiti frá birgjum sem heita []¹⁹ og leitað reglulega að tilboðum í hráefni erlendis frá. []²⁰. Gæðabakstur flutti inn hveiti frá []²¹ fyrir []²². Þá flutti Gæðabakstur inn hveiti frá []²³ fyrir []²⁴. Það áréttast að upplýsingar í samrunaskrá þessari miðast við að landfræðilegur markaður sé bundin við Ísland og lýtur umfjöllun þessi að samkeppnislegu aðhaldi sem innflytjendur verða fyrir erlendis frá, að mati samrunaaðila. Að mati samrunaaðila gefi það til kynna að birgjar á borð við Danól verði fyrir samkeppnislegu aðhaldi frá erlendum heildsölum/birgjum beint. Í þessu sambandi er rétt að geta þess að engin innlend framleiðsla á sér stað á t.a.m. sykri. Birgjar á borð við Danól stunda enga framleiðslu á umræddum hráefnum og eru því sjálfir innflytjendur sem selja svo vöruna áfram. Framleiðendur á borð við Gæðabakstur hér á landi hafa að mati samrunaaðila sama aðgang að framleiðendum og birgjum hráefna og íslenskir heildsalar á borð við Danól.²⁵ Allt að einu verða veittar upplýsingar í skrá þessari líkt og landfræðilegur markaður málsins sé bundin við Ísland.

6.3 Markaðir þar sem áhrifa gætir ekki

76. Um markaði þar sem áhrifa gætir ekki vísa samrunaaðilar til drykkjavörumarkaða og markaða fyrir aðra matvöru en að framan greinir.

6.3.1 Drykkjarvara

77. Sem fyrr segir framleiðir og selur Ölgerðin bæði óáfenga og áfenga drykki. Hvað varðar óáfenga drykki er Ölgerðin drykkjarvöruframleiðandi og framleiðir m.a. Egils Appelsín og Egils Malt. Auk þess er Ölgerðin með leyfi til þess að framleiða og selja vörur undir vörumerkjum frá Carlsberg Group og Pepsico. Þá framleiðir og selur Ölgerðin safu og þykkni, „virknidrykki“ á borð við Collab, Orka og Gatorade, vatn undir vörumerkinu Iceland Spring og kolsýrt vatn undir vörumerkjum Kristall og Egils.
78. Hvað varðar áfenga drykki er Ölgerðin áfengisframleiðandi og á mörg af þekktustu vörumerkjum landsins, t.d. Gull, Boli, Brennivín og fleiri. Ásamt eigin vörumerkjum framleiðir Ölgerðin vörumerki undir leyfi frá Carlsberg Group í Danmörku, t.d. Carlsberg, Tuborg Classic, Tuborg Grön, Tuborg Julebryg og fleiri. Ölgerðin er

¹⁹ Trúnaðarmál.

²⁰ Trúnaðarmál.

²¹ Trúnaðarmál.

²² Trúnaðarmál.

²³ Trúnaðarmál.

²⁴ Trúnaðarmál.

²⁵ Sjá í þessu sambandi leiðbeiningar ESB framkvæmdastjórnarinnar um skilgreiningu markaða, mgr. 69: „An examination of customers’ current geographic pattern of purchases can provide useful indicators on similarities or differences in customer preferences and conditions of competition. For example, when customers across the EEA have access to the same suppliers on similar terms, regardless of the customers’ location, for instance if they purchase from undertakings located anywhere in the EEA on similar terms, or they procure their supplies through tendering procedures in which the same set of undertakings are invited and submit bids, the geographic market is likely to be EEA-wide.”

einnig innflytjandi á léttvíni, sterku áfengi og víngosi. Mikil áhersla er lögð á að flytja einungis inn hágæða vörumerki og vörur í þessum flokkum sem öðrum.

79. Ölgerðin selur takmarkað magn af drykkjarvöru til bakaríá en í heildina er um að ræða veltu upp á um []²⁶ kr. sem skiptast með eftirfarandi hætti. Einkum er um að ræða safa, gos og íprótta/orkudrykki. Að mati samrunaaðila er um að ræða mjög takmörkuð viðskipti sem hafa takmörkuð, ef nokkur, áhrif á rekstur bakaríá, enda skiptast tekjurnar, þ.e. []²⁷ þar sem stærsti viðskiptavinurinn er []²⁸ þar sem viðskiptin nema um []²⁹ króna. Næst þar á eftir er []³⁰ með viðskipti upp á []³¹ króna. Meðaltal tekna af hverjum viðskiptavin er um []³²:
[]³³
80. Samrunaaðilar áréttu að drykkjarvörumarkaðir eru ekki markaðir þar sem áhrifa gætir í máli þessu í skilningi reglna Samkeppniseftirlitsins nr. 1390/2020 um tilkynningu og málsmeðferð í samrunamálum. Að því er varðar sameiginlega viðskiptavini samrunaaðila er einkum og sér í lagi um að ræða dagvöruverslanirnar þrjár, þ.e. Hagar, Festi og Samkaup. Vikið er að samsteypuáhrifum samrunans síðar í samrunaskrá þessari meðal annars um möguleg útilokunaráhrif í formi vöndlunar og samtvinnunar og þá eru veittar upplýsingar um „lykiltölur“ af dagvörumarkaði um alla helstu vöruflokka, þ.m.t. drykki. Líkt og fram kemur í þeim upplýsingum um 10 söluhæstu vörumerkin selur Ölgerðin gosdrykkina (og kolsýrt vatn) Pepsi, Pepsi Max, Kristal, Egils Appelsín og Seven up. Samanlögð hlutdeild þessara vara var [45-50%]³⁴ árið 2024.
81. Við forviðræður með Samkeppniseftirlitinu óskaði Samkeppniseftirlitið sérstaklega eftir nánari upplýsingum um drykkjarvörumarkað. Hér að neðan er að finna útlitun á sölu ÖES í drykkjum, bæði í lítrum og svo fjárhæð (sala með gjöldum í ISK).
82. Framkvæmdastjórn ESB hefur í nýlegu máli nr. M.116675 Carlsberg/Britvic vísað til þess að mörkuðum fyrir framleiðslu á óáfengum drykkjum megi skipta í annars vegar kolsýrða drykki og hins vegar drykki án kolsýru (e. non-carbonated). Þá hefur framkvæmdastjórnin talið að skipta megi markaði fyrir drykki án kolsýru nánar niður, þ.e. vatn og tilbúið te (e. ready-to-drink tea) tilheyri sérstökum mörkuðum. Þá hefur framkvæmdastjórnin gefið til kynna að safar og íprótta- og orkudrykkir geti mögulega tilheyrt sérstökum mörkuðum.
83. Framkvæmdastjórn ESB hefur ekki talið ástæðu til að skilgreina nánar markað fyrir kolsýrða drykki, sbr. mgr. 11 í máli framkvæmdastjórnarinnar nr. M.10435: „*The Commission has not envisaged further potential segmentations within CSDs*“ [Carbonated soft drinks].
84. Hins vegar kemur fram í máli framkvæmdastjórnar ESB nr. M.10061 að framkvæmdastjórnin hefur áður talið tilefni til að skilgreina kolsýrða drykki nánar

²⁶ Trúnaðarmál.

²⁷ Trúnaðarmál.

²⁸ Trúnaðarmál.

²⁹ Trúnaðarmál.

³⁰ Trúnaðarmál.

³¹ Trúnaðarmál.

³² Trúnaðarmál.

³³ Trúnaðarmál.

³⁴ Trúnaðarmál.

í kóla drykki en að öðru leyti haldið markaðsskilgreiningu opinni, þ.e. hvort aðrir kolsýrðir drykkir teljist til eins vörumarkaðar eða hvort hægt sé að skilgreina þá nánar niður eftir bragði (e. *As to NABs, the Commission has previously considered that the production and bottling of carbonated soft drinks ('CSDs') and non-carbonated soft drinks ('NCSDs') constitute two separate product markets. Within CSDs, the Commission has in the past established that there was a separate product market for cola-flavoured CSDs and left open whether other CSDs formed a single product market or should be further subdivided by flavour groups.*")

85. Í dómi Hæstaréttar nr. 111/2014 Vífilfell gegn Samkeppniseftirlitinu var fjallað um drykkjarvörumarkaði en málið snerist einkum um hvort gosdrykkir og kolsýrðir vatnsdrykkir teldust tilheyra sama vörumarkaði. Niðurstaða Hæstaréttar var sú að Samkeppniseftirlitið hafði ekki lagt nægilegan grunn að þeirri markaðsskilgreiningu sem eftirlitið lagði til grundvallar, þ.e. að gosdrykkir og kolsýrðir vatnsdrykkir teldust ekki til sama markaðar.
86. Þannig liggur fyrir erlent fordæmi um að kóladrykkir geti talist til sérstaks vörumarkaðar en að öðru leyti er óljóst hvort aðrir kolsýrðir drykkir, þ.m.t. sódavatn teljist til eins vörumarkaðar eða hvort þeim skuli skipt nánar niður í undirmarkaði.
87. Fyrir liggur að áætluð hlutdeild ÖES á markaði fyrir gosdrykki er um [45-50%]³⁵, sbr. fyrirbyggjandi upplýsingar frá Markaðsgreiningu. Að mati ÖES er ekki ástæða til að skilgreina markað fyrir gosdrykki nánar niður til þess að hægt sé að komast að niðurstöðu í samrunamáli þessu.
88. Væri miðað við kóladrykki eingöngu er að mati ÖES ljóst að hlutdeild CCEP er hærri en hlutdeild ÖES, enda nemur sala á Coca-Cola og Coca Cola Zero samtals [25-30%]³⁶ hlutdeild á markaði fyrir sölu á gosdrykkjum og kolsýrðu vatni á meðan hlutdeild Pepsi Max og Pepsi nemur um [20-25%]³⁷ skv. tölum frá Markaðsgreiningu fyrir árið 2024.
89. Að mati ÖES er ekkert sem gefur til kynna að kolsýrðir vatnsdrykkir (sódavatn) teljist til sérstaks vörumarkaðar. Ekki er til neitt fordæmi sem gefur til kynna að svo sé. Í því sambandi má geta þess að á undanförunum árum hefur sú þróun átt sér stað að neytendur velja oftar valkosti sem eru án sykurs. Af þeim sökum eru fjölmargir kolsýrðir drykkir, svo sem Sprite, Seven-up og Appelsín til án sykurs. Það er því tæplega svo að hægt sé að gera greinarmun á t.d. sódavatni annars vegar og Seven-up zerio hins vegar á þeim grundvelli að neytandi sé að velja hollari valkost, þ.e. kolsýrðan drykk án sykurs. Fremur megi líta svo á að bragð viðkomandi drykkja ráði einkum för í vali neytenda. Af því leiðir að tæplega er hægt að líta svo á að fullyrðing Samkeppniseftirlitsins í ákvörðun nr. 2/2011 eigi enn við en hún er svohljóðandi:

„Þá telur Samkeppniseftirlitið að gosdrykkir uppfylli ekki þörf þeirra sem sækjast eftir vatnsdrykkjum og öfugt, einkum og sér í lagi vegna þess að vatnsdrykkir hafa verið tengdir heilbrigðum lífsháttum í hugum neytenda af framleiðendum drykkjanna með markaðssetningu. Að mati eftirlitsins eru gosdrykkir gerólikir vatnsdrykkjum í hugum kaupenda. Fæstir neytendur tengi gosdrykki við heilbrigði, ólíkt því sem á við um vatnsdrykki og því er ljóst að gosdrykkir samsvara ekki vatnsdrykkjum. Þessar drykkjartegundir geta því ekki talist tilheyra sama markaði vegna gjörólíkrar ímyndar, jafnvel þótt fallist yrði á að m.t.t. eiginleika séu sumir íslenskir

³⁵ Trúnaðarmál.

³⁶ Trúnaðarmál.

³⁷ Trúnaðarmál.

vatnsdrykkir á markaðnum óneitanlega teknir að líkjast gosdrykkjum meira en vatni. Verður að mati eftirlitsins að ætla að neytendur líti vatnsdrykkina ekki öðrum augum en kynning framleiðenda á þeim gefur tilefni til."

90. Þess utan liggur fyrir að Hæstiréttur felldi ákvörðunina úr gildi með dómi sínum í máli nr. 111/2014.

91. Ölgerðin er með tvær söludeildir – önnur (Egils óáfengir drykkir) sérhæfir sig í sölu til stórmarkaða og skyndibitastaða en hin (Egils áfengir drykkir) sér um sölu til annarra viðskiptavina.

Egils áfengir drykkir:

92. ÁTVR er stærsti sölustaður áfengra drykkja og fer um []³⁸ af sölu áfengra drykkja hjá félaginu fram þar. ÁTVR selur og afhendir áfengi í smásölu og rekur um 52 verslanir um allt land, sem gerir vörur Ölgerðarinnar aðgengilegar öllum landsmönnum. Ölgerðin sendir vörur sínar á einn miðlægan lager ÁTVR sem dreifir síðan í vínbúðirnar. Ölgerðin selur einnig áfenga drykki í fríhöfninni og er þar með vöruúrval í innlendri framleiðslu áfengis, þ.e. bjór, víngos og sterk vín, en það sem einkennir söluina í Fríhöfninni í Keflavík er að þar selur félagið []³⁹ frekar en öðrum vörum.

93. Vörur Ölgerðarinnar má einnig finna á hótélum, veitingastöðum, börum og kaffihúsum (HoReCa). Á Íslandi eru yfir 1000 aðilar með áfengisleyfi, þ.e.a.s. með leyfi til að kaupa og selja áfenga drykki. Ölgerðin []⁴⁰ en nánast allur []⁴¹ sem framleiddur er hjá Ölgerðinni er seldur inn á þennan markað. Talsverður hluti viðskiptavina nýtir sér vefverslun Ölgerðarinnar sem hefur um []⁴² virka viðskiptavini. Auk þess sér söludeild áfengra drykkja um sölu á kaffilausnum Ölgerðarinnar til sömu viðskiptavina og annara. Ölgerðin rekur einnig þjónustudeild fyrir kaffivélar sem sér um viðgerðir og uppsetningu. Tekjusviðið selur einnig óáfenga drykki og snakk til sinna viðskiptavina.

Egils óáfengir drykkir:

94. Mikill fjöldi eigin vörumerkja auk innfluttra erlendra vara mynda heilsteypt vöruúrval Ölgerðarinnar á markaði fyrir óáfenga drykki. Markaðurinn hefur verið í stöðugum vexti síðustu ár en líkt og á öðrum sviðum breytast þarfir og óskir neytenda stöðugt og neysla drykkjarvara sömuleiðis. Með auknu úrvali heilsusamlegri vara eykst neysla ákveðinna hópa og vöruflokka. Mikil vöruþróun hefur átt sér stað í óáfengum drykkjum. Helsti samkeppnisaðili Ölgerðarinnar er Coca-Cola Europacific Partners á Íslandi en þeir framleiða og flytja inn vörur fyrir The Coca Cola Company. Nokkrir aðrir minni aðilar veita harða samkeppni einkum með innflutta drykki en einnig vörumerkið Klaki sem keppir við Kristal.

95. Stórmarkaðir og bensínstöðvar selja []⁴³ en aðrir helstu sölustaðir eru veitingastaðir, stóreldhús og kvikmyndahús. Sala til bensínstöðva hefur færst að nokkru leyti til stórmarkaða vegna samruna hjá stærstu keðjunum.

96. Að því er varðar áætlaða markaðshlutdeild telur ÖES að hlutdeild félagsins í sölu til stórmarkaða sé um [45-50%]⁴⁴ í tilfelli kolsýrðra drykkja (gos), líkt og tölur Markaðsgreiningar gefa til kynna. Að því er varðar 2,25% bjór og malt er hlutdeild líklega eitthvað hærri en um er að ræða mjög takmarkaða sölu. Þá er áætluð

³⁸ Trúnaðarmál.

³⁹ Trúnaðarmál.

⁴⁰ Trúnaðarmál.

⁴¹ Trúnaðarmál.

⁴² Trúnaðarmál.

⁴³ Trúnaðarmál.

⁴⁴ Trúnaðarmál.

hlutdeild í sölu á íprótta og orkudrykkjum um [20-25%]⁴⁵ en í tilfelli safa um [15-20%]⁴⁶. Gerður er sá fyrirvara að um er að ræða áætlaða hlutdeild. Erfitt er að áætla hlutdeild með nákvæmum hætti þar sem ekki liggja fyrir upplýsingar um tekjur keppinauta.

97. Hvað varðar HoReCa þá er að mati ÖES enn erfiðara að áætla hlutdeild. Með öllum fyrirvörum áætla ÖES hins vegar hlutdeild sína þannig að í tilfelli bjórs og kolsýrðra drykkja (gos) sé hún um []⁴⁷, um []⁴⁸ í sterku víni, um []⁴⁹ í vingosí og cider, um []⁵⁰ í léttu víni, um []⁵¹ í tilfelli vatns, og []⁵² í íprótta- og orkudrykkjum og söfum. Hlutdeildin er líklega yfir []⁵³ í tilfelli malts en þó er um að ræða mjög takmarkaða sölu.
98. Hvað varðar bensinstöðvar og skyndibita er áætluð hlutdeild ÖES í bjór um []⁵⁴, um []⁵⁵ í gosi, um []⁵⁶ í vatni og lægri í öðrum vöruflokkum. ÖES hefur ekki fullnægjandi upplýsingar til þess að geta lagt mat á markaðshlutdeild með nákvæmum hætti. Mat á markaðshlutdeild byggir á eigin upplýsingum um sölutekjur af sölu einstakra drykkjarvara og tilfinningu ÖES á hlutdeild keppinauta. ÖES hefur ekki aðgang að sundurliðun tekna keppinauta niður á einstaka drykki eða gagnvart einstökum viðskiptavinahópum og getur því ekki lagt fram upplýsingar um markaðshlutdeild með nákvæmum hætti. Byggir áætlunin því einkum á eigin tekjum ÖES og tilfinningu ÖES fyrir stöðunni hverju sinni.
99. Eins og áður sagði eru söludeildir í Ölgerðinni tvær og nota þær []⁵⁷ og dreifingu á []⁵⁸. []⁵⁹.
100. Eftirfarandi tafla sýnir sölu í líturum og fjárhæð (sala með gjöldum í ISK) á drykkjarvöru:
[]⁶⁰

6.3.2 Önnur matvara og aðrar vörur

101. Danól stundar innflutning og heildsölu á margvíslegri matvöru. Má í því sambandi vísa til ákvörðunar Samkeppniseftirlitsins nr. 30/2021 *Kaup Danól ehf. á viðskiptasamböndum Ásbjörns Ólafssonar ehf.*
102. Í málinu reyndi m.a. á markaði fyrir safa og djús, frosna tilbúna rétti, kolsýrða drykki, súkkulaði og annað sælgæti og krafta til stóreldhúsa en á þessum mörkuðum var um að ræða skörun við vöruframboð Ásbjörns Ólafssonar ehf. Ljóst er að Danól er starfandi á fleiri matvörumörkuðum enda innflytjandi og heildsali ýmissa vara. Að mati samrunaaðila þjónar það ekki tilgangi fyrir samrunaskrá þessa að telja upp og skilgreina alla þá mögulegu markaði sem Danól starfar á. Er

⁴⁵ Trúnaðarmál.

⁴⁶ Trúnaðarmál.

⁴⁷ Trúnaðarmál.

⁴⁸ Trúnaðarmál.

⁴⁹ Trúnaðarmál.

⁵⁰ Trúnaðarmál.

⁵¹ Trúnaðarmál.

⁵² Trúnaðarmál.

⁵³ Trúnaðarmál.

⁵⁴ Trúnaðarmál.

⁵⁵ Trúnaðarmál.

⁵⁶ Trúnaðarmál.

⁵⁷ Trúnaðarmál.

⁵⁸ Trúnaðarmál.

⁵⁹ Trúnaðarmál.

⁶⁰ Trúnaðarmál.

um að ræða tugi mismunandi markaða fyrir mismunandi matvöru og sérvöru á borð við kerti, dúka, servíettur, hreinlætisvörur, einnota disk og plastglös og margt fleira. Vísa samrunaaðilar að þessu leyti til heimasíðu félagsins, þar sem finna má greinargóða sundurliðun og yfirlit yfir alla vöruflokka, vörumerki og vörur þær sem Danól flytur inn og selur: <https://vefverslun.danol.is/>

103. Þá flytur Danól inn m.a. snyrtivörur en áhrifa samrunans gætir ekki á þeim mörkuðum.

Bake-off vörur

- 6.3.3 104. Samrunaaðilar telja ástæðu til að vekja sérstaka athygli á svokölluðum bake-off vörum.⁶¹ Með bake-off vörum er átt við óbakaðar eða hálf bakaðar vörur á borð við kökur, kleinuhringi, croissant, muffins, rúnstykki, vöffur o.fl. Um er að ræða vörur sem eru yfirleitt seldar frystar, ýmist til smásöluverslana eða inn á svokallaðan HoReCa markað, þar sem kaupandi vörunnar þarf ýmist eingöngu að afþíða vöruna eða elda í ofni í stutta stund. Vöruframboð Danól á þessum markaði inniheldur t.d. rúnstykki, kleinuhringi, snúða, croissant o.fl. Um er að ræða vörur sem eru fluttar til landsins frystar og síðan seldar áfram, ýmist til smásöluverslana eða inn á HoReCa markað.⁶² Gæðabakstur er tæplega starfandi á bake-off markaði. [J]⁶³, en veltan á síðasta ári nam um [J]⁶⁴kr. Að mati samrunaaðila er um ræða svo lága fjárhæð að ekki er sérstök þörf á því að tæpa á þessum markaði í samrunaskrá þessari, til viðbótar við þær upplýsingar sem veittar eru um aðra markaði málsins, m.a. fyrir ferskt og frosið brauð, kökur og sætabrauð o.fl. Velta Danól á þessum markaði nemur [J]⁶⁵kr. fyrir árið 2024. Það athugast að Gæðabakstur hefur [

105. [J]⁶⁶

7 UPPLÝSINGAR UM MARKAÐI ÞAR SEM ÁHRIFA SAMRUNANS GÆTIR

7.1 Áætluð heildarstærð markaða og markaðshlutdeild samrunaaðila og keppinauta

Markaður fyrir framleiðslu og heildsölu á fersku brauði

106. Jafnvel þó samrunaaðilar telji viðeigandi að vísa til og fjalla um markað fyrir framleiðslu og heildsölu á fersku brauði er rétt að árétt að samstæða Ölgerðarinnar, þ.m.t. Danól, stundar hvorki framleiðslu né heildsölu á fersku brauði. Að því leyti er ekki um að ræða lárétta skörun á milli samrunaaðila á þeim markaði.
107. Danól hins vegar flytur inn og selur í heildsölu hráefni til framleiðslu á brauði, svo sem salt, sykur, hveiti o.fl. Verður nánar fjallað um þann markað í síðari umfjöllun.

⁶¹ Sjá t.d. ákvarðanir framkvæmdastjórnar ESB í málum nr. COMP/M.5286 LION CAPITAL/FOODVEST og nr. COMP/M.6891 AGROFERT/LIEKEN

⁶² Sjá nánar: <https://vefverslun.danol.is/storeldhus/baeklingar/bakari-bake-off>

⁶³ Trúnaðarmál.

⁶⁴ Trúnaðarmál.

⁶⁵ Trúnaðarmál.

⁶⁶ Trúnaðarmál.

108. Líkt og fjallað er um að framan telur Samkeppniseftirlitið að mögulega megi gera greinarmun á annars vegar markaði fyrir sölu til smásöluverslana og hins vegar til þjónustuaðila/stórelldhúsa []⁶⁷.
109. Meðal fyrirtækja sem starfa við framleiðslu og heildsölu á fersku brauði er Myllan-Ora. Samkvæmt ársreikningi félagsins var velta þess fyrir árið 2023 alls rúmir 8ma.kr. eða tæp þreföld velta á við Gæðabakstur fyrir árið 2023. Samrunaaðilar búa ekki yfir upplýsingum um sundurliðun veltu Myllunnar á einstaka vöruflokka en sé höfð hliðsjón af heildarveltu félagsins og ef við það væri miðað að eingöngu Gæðabakstur og Myllan væru starfandi á markaðnum, væri hlutdeild Myllunnar um 70-75% og hlutdeild Gæðabaksturs um 25-30%.
110. Í framangreindri ákvörðun Samkeppniseftirlitsins nr. 1/2016 var aflað upplýsinga um og áætluð markaðshlutdeild fyrirtækja starfandi á markaði fyrir sölu á fersku brauðvörum til dagvöruverslana. Kom þar fram að markaðshlutdeild Myllunnar væri um 55-60% á höfuðborgarsvæðinu, 20-25% á Norðurlandi og 50-55% á landinu öllu. Hlutdeild Gæðabaksturs væri um 20-25% á landinu öllu. Hlutdeild Brauðgerðarinnar væri um 5-10% á landinu öllu og hlutdeild „annarra“ væri samtals 15-20%. Að mati samrunaaðila hefur ekki orðið stórvægileg breyting hér á, en má í því sambandi hafa til hliðsjónar heildarveltu Myllunnar-Ora borið saman við heildarveltu Gæðabaksturs.
111. Að því er varðar markaðshlutdeild í sölu á ferskum brauðvörum til annarra söluaðila en smáverzlana, var hlutdeild Myllunnar áætluð 45-50% á landinu öllu, hlutdeild Gæðabaksturs 30-35%, hlutdeild Brauðgerðarinnar 5-10% og hlutdeild „annarra“ 10-15%.
112. [
- 113.
114.]⁶⁸
115. Fyrir liggja „lykiltölur“ af matvörumarkaði fyrir árin 2022, 2023 og 2024, sbr. fskj. 19 og 20. Í flokknum „Brauð og kökur“ má finna bæði 10 söluhæstu vörumerkin sem og 10 söluhæstu vörurnar, sbr. eftirfarandi: []⁶⁹
116. Taflan að framan inniheldur upplýsingar um 10 söluhæstu vörumerkin, 10 söluhæstu vörurnar og svo skiptingu á veltu niður á einstaka vöruflokka innan flokksins „brauð og kökur“. Líkt og sjá má í töflunni er Myllan langstærsta vörumerkið sem og með söluhæstu vörurnar. Hlutdeild Myllunnar er um [30-35%]⁷⁰ á meðan hlutdeild Gæðabaksturs (Gæðabakstur + Kristjáns +

⁶⁷ Trúnaðarmál.

⁶⁸ Trúnaðarmál.

⁶⁹ Trúnaðarmál.

⁷⁰ Trúnaðarmál.

Ömmubakstur) er um [15-20%]⁷¹. Heildarvelta í flokknum brauð og kökur undir „private label“⁷² er []⁷³ kr. Í ljósi heildarveltu Gæðabaksturs í private label, þ.e. []⁷⁴ kr. (bæði brauð og kökur) þá nemur hlutfall Gæðabaksturs af heildarhlutfeld „private label“ um [5-10%]⁷⁵, þ.e. [5-10% af 15-20%]⁷⁶ hlutfeld „private label“ vörumerkja eða um [0-5%]⁷⁷. Eykst þannig hlutfeld Gæðabaksturs um þá [0-5%]⁷⁸, þ.e. []⁷⁹. Það athugast að þetta [0-5%]⁸⁰ skiptist þannig að [0-5%]⁸¹ má rekja til sölu á brauði, [0-5%]⁸² má rekja til sölu á kökum og [0-5%]⁸³ má rekja til sölu á flatkökum. Er því um að ræða óverulega breytingu á hlutfeld Gæðabaksturs hvort sem private label hlutfeld sé færð undir hlutfeld Gæðabaksturs eður ei. Það athugast í þessu sambandi að Myllan framleiðir því sem næst allt ferskt brauð fyrir Bónus og ætti því hlutfeld Myllunnar að vera töluverð undir „vörumerkinu“ private label, þ.e. hærri en [30-35%]⁸⁴ sé ætlunin að heimfæra private label hlutfeld til framleiðenda en ekki dagvöruverslana. Hið sama á við um samlokubrauð undir Private label, þ.e. því sem næst öll framleiðsla fyrir dagvöruverslanir á samlokubrauði er hjá Myllunni. Að því er varðar „private label“⁸⁵ er að líkindum um að ræða þær vörur sem seldar eru undir vörumerkjum smásöluverslana. Að mati samrunaaðila er nærtækara að líta svo á að markaðshlutfeld „private label“ sé í reynd fremur hjá sjálfum smásalanum en ekki viðkomandi framleiðanda. Að mati samrunaaðila hafi viðkomandi smásali meira um það að segja hver framleiðir vöruna, hvað er framleitt, hvernig það er markaðsett og verðlagt. Í ákvörðun Samkeppniseftirlitsins nr. 64/2008 kemur eftirfarandi fram:

„Ljóst er að vegna stærðar Haga þurfa birgjar, sérstaklega minni og meðalstórir, að reiða sig á viðskipti við verslanir Haga til þess að tryggja afkomu sína. Þess má geta að framkvæmdastjórn EB hefur áður komist að þeirri niðurstöðu að u.þ.b. 55% markaðshlutfeld skapi fyrirtækjum mikla sérstöðu á matvörumarkaðnum hvað kaupendastyrk varðar. Ennfremur gæti slíkur kaupendastyrkur gefið viðkomandi verslanakeðju aukinn mátt í samningaviðræðum við birgja um framleiðslu á vörum sem eru seldar undir vörumerkjum viðkomandi keðju (e. private-label), s.s. með því að knýja fram lægra verð frá birgja eða aukinn markaðsstuðning.“ (undirstr. LOGOS)

117. Í ákvörðun Samkeppniseftirlitsins nr. 1/2023 var talið að tekjur private label framleiðslu teldust til hlutfeldar viðkomandi framleiðanda. Að mati samrunaaðila er hins vegar nærtæka að líta svo á hlutfeldin teljist til hlutfeldar

⁷¹ Trúnaðarmál.

⁷² [Neðanmálsgrein] – **TRÚNAÐARMÁL.**

⁷³ Trúnaðarmál.

⁷⁴ Trúnaðarmál.

⁷⁵ Trúnaðarmál.

⁷⁶ Trúnaðarmál.

⁷⁷ Trúnaðarmál.

⁷⁸ Trúnaðarmál.

⁷⁹ Trúnaðarmál.

⁸⁰ Trúnaðarmál.

⁸¹ Trúnaðarmál.

⁸² Trúnaðarmál.

⁸³ Trúnaðarmál.

⁸⁴ Trúnaðarmál.

⁸⁵ Með „private label“ er átt við framleiðslu fyrir þriðja aðila, einkum dagvöruverslun, sbr. ákvörðun SE nr. 1/2023.

dagvöruverslunarinnar. Allt að einu eru veittar upplýsingar um private label hlutdeild samrunaaðila í samrunaskrá þessari líkt og hún teljist hlutdeild samrunaaðila. Samkeppniseftirlitið taldi hins vegar í ákvörðun nr. 1/2023 að private label hlutdeild teldist ótryggari en önnur markaðshlutdeild. Þannig segir í mgr. 636 sömu ákvörðunar SE:

„Að mati Samkeppniseftirlitsins eru sennilega ekki til staðar jafn miklar aðgangshindranir við framleiðslu á hreinu majónesi eða köldum sósum fyrir vörumerki í eigu annarra í dagvöruverslanir (e. private label). Í ljósi undirliggjandi samninga þess efnis er slík möguleg markaðshlutdeild aftur á móti verulega kvik og ótrygg, ólíkt markaðsstyrk samrunaaðila sem grundvallast m.a. á vörumerkjatryggð.“

118. []⁸⁶ Að því er varðar markað fyrir ferskt brauð er einnig rétt að taka fram að innflutningur á „fersku brauði“ hefur aukist, t.a.m. vörumerkið Pagen. Þannig hafa innflytjendur flutt inn hefðbundið samlokubrauð frosið, afþítt það í kjölfarið og selt sem „ferskt“ brauð í smásöluverslunum. Innflytjendur hafa þannig aukið samkeppni og veita innlendum framleiðendum þannig samkeppnislegt aðhald.
119. Í eftirfarandi töflum má finna sundurliðun tekna Gæðabaksturs á einstaka vöruflokka, fyrir árin 2023 og 2024. Að því er varðar „Krónubakarí“ þá er Gæðabakstur í samstarfi við Krónuna um nýbakaðar vörur í verslunum Krónunnar. Vöruflokkum undir Krónubakarí má skipta upp í þrjá flokka, (1) brauðmeti, (2) sætabrauð og (3) súrdeigsbrauð. Engin samlokubrauð eru undir flokknum en þó má finna hefðbundið bakarísbrauð, t.d. Sólkjarnabrauð og 4-korna brauð. Það eru alls 43 vörunúmer undir samningi Krónunnar og Gæðabaksturs („Krónubakarí“). Að því er varðar sérstaklega ferskt brauð þá er um að ræða eftirtaldar vörur:

Krónubakarí 2024	
K1310 - Baquette snittubrauð (9000)	
K1315 - Sólkjarnabrauð 500gr SKORIÐ	
K1316 - Sólkjarnabrauð 1/2 SKORIÐ	
K1320 - 4 korna brauð SKORIÐ	
K1321 - Fjallabrauð SKORIÐ	
K1327 - Bláfjallabrauð m/hunangi 1/2 SKORIÐ	
K1614 - 4 korna brauð 1/2 SKORIÐ	
Heildartekjur	
Hlutfall af heild	

120. Hér má finna útlistun á öllum vörum sem falla undir „krónubakarí“:

Vara
K111 - Kleinuhringir m/karam 2 stk í pk
K112 - Kleinuhringir m/brúnum glass. 2 stk í pk
K117 - Flatkökur heilar 4 stk í pakka

⁸⁶ Trúnaðarmál.

⁸⁷ Trúnaðarmál.

K200 - Kleinur stórar
 K404 - Long John m/karam 2 stk í pk
 K415 - Hafraklattar PAKKAÐ
 K425 - Múslírúnstykki 2 stk í pk
 K429 - Sælkerabollur 2 stk í pk
 K432 - Ostastykki PAKKAÐ
 K539 - Pizzasnúður PAKKAÐ
 K541 - Kornstangir m/sesamfræ x2 PAKKAÐ
 K561 - Hrískubbar PAKKAÐ
 K563 - Snúður m/bleik GLASSÚR PAKKAÐ
 K565 - Snúður m/karm. PAKKAÐ
 K566 - Snúður m/ brúnum glassúr PAKKAÐ
 K569 - Tebollur m/súkkulaði PAKKAÐ
 K572 - Kókoskúlur m/rommi 2 stk
 K575 - Vínarbrauðslengja KRÓNAN
 K598 - Súkkulaði bitakaka PAKKAÐ
 K707 - Kjallarabollur hvítar m/osti 2 stk
 K708 - Rúnstykki m/birki 2 stk
 K709 - Kaizer rúnstykki 2 stk m/korni
 K710 - Kornstangir m/osti 2 stk
 K711 - Kringlur mjúkar 2stk
 K712 - Croissant m/engu 2stk
 K718 - Croissant m/skinu/ost 2stk
 K719 - Krúttsnúðar m/karam 2stk í pk
 K720 - Krúttsnúðar m/súkk 2stk í pk
 K721 - Pain au chocolat 2 stk í pk
 K722 - Kanilsnúður
 K723 - Moonsnúður
 K724 - Kanillengja
 K725 - Moonlengja
 K1310 - Baquette snittubrauð (9000)
 K1315 - Sólkjarnabrauð 500gr SKORIÐ
 K1316 - Sólkjarnabrauð 1/2 SKORIÐ
 K1320 - 4 korna brauð SKORIÐ
 K1321 - Fjallabrauð SKORIÐ
 K1327 - Bláfjallabrauð m/hunangi 1/2 SKORIÐ
 K1381 - Ostaslaufa 140gr
 K1614 - 4 korna brauð 1/2 SKORIÐ

121. [

] ⁸⁸

⁸⁸ Trúnaðarmál.

122. []⁸⁹

123. Að mati samrunaaðila hefur markaðshlutdeild Gæðabaksturs ekki tekið stórvægilegum breytingum frá árinu 2016, sbr. ákvörðun 1/2016. Samrunaaðilar vísa jafnframt til þess að svo virðist sem innflutt frosið brauð, t.d. samlokubrauð, hafi í auknum mæli veitt fersku brauði samkeppni. Þannig stendur neytendum til að mynda til boða að kaupa „ferskt“ samlokubrauð frá vörumerkinnu Pagen sem er þó innflutt. Samrunaaðilar telja jafnframt að samkeppni hafi aukist með tilkomu bakaríá sem bjóða upp á fersk brauð og kökur, svo sem Brauð og Co. og Brikk.⁹⁰ Að mati samrunaaðila sýnir velta þessara fyrirtækja að þau veita Gæðabakstri samkeppnislegt aðhald, en ljóst er að til að mynda Brikk selur ferskt brauð í smávöruverslunum. Að sama skapi er að mati samrunaaðila ljóst að svo virðist sem hinn almenni neytandi sem ætlar sér að kaupa brauð eða brauðvöru hafi í auknum mæli leitað til sérsverslana á borð við Brikk og Brauð og Co. Á heimasíðu Brauð og Co. kemur eftirfarandi fram:

Vorið 2016 opnuðum við fyrsta bakaríið okkar í graffaða húsinu við Frakkastíg 16 og viðtökurnar voru alveg svakalegar. Fyrstu mánuðina þurftum við að loka allt of snemma, dag eftir dag, því allt var rífið úr hillunum. En við viljum auðvitað að allir fái brauðið sitt og opnuðum heil sjö bakarí í viðbót, svo það er algjör óþarfi að örvænta. Það er nóg til. Rjúkandi ferskt súrdeigsbrauð, croissant í sérflokki, sjúklega góðir snúðar og alls konar gotterí.

124. Brauð og Co. opnaði fyrsta bakaríið árið 2016 en starfsemi félagsins flokkast undir ÍSAT nr. 10.71.0 Framleiðsla á brauði, nýju sætabrauði og kökum. Samkvæmt ársreikningi félagsins fyrir árið 2023 nam vörusala alls 1,2 ma. kr.

125. Brauð Útgerð ehf. (Brikk) var stofnað árið 2017 en starfsemi félagsins flokkast einnig undir ÍSAT flokkun nr. 10.71.0 Framleiðsla á brauði, nýju sætabrauði og kökum. Velta félagsins fyrir árið 2023 nam 447m.kr.

126. Samrunaaðilar telja erfitt að segja til um hver hlutdeild sé á markaði fyrir framleiðslu og heildsölu á fersku brauði, sbr. þó lykiltölur af markaðnum hér að ofan. Sé höfð hliðsjón af heildarveltu helstu keppinauta væri markaðshlutdeild sem hér segir:

Fyrirtæki	Heildarvelta (samkvæmt ársreikningi)	2023 birtum	Markaðshlutdeild m.v. heildartekjur 2023
Myllan-Ora	8.105.561.000 kr.		40-45%
Gæðabakstur	3.241.811.000 kr.		15-20%
Bakarameisterinn ehf.	1.848.413.000 kr.		10-15%
Brauð og Co.	1.224.404.000 kr.		5-10%
Brikk	447.018.000 kr.		0-5%

⁸⁹ Trúnaðarmál.

⁹⁰ Sjá einnig eftirfarandi frétt: <https://vb.is/frettir/braud-og-kokur-seljast-sem-aldrei-fyrr/>

Gulli Arnar ehf. (Gulli Arnar bakarí)	230.914.000 kr.	0-5%
Samtals ⁹¹	15.000.000.000 kr.	80%
Aðrir, t.d. ÓJK/ÍSAM, Mosfellsbakarí, Lindabakarí, Sandholt o.fl. ⁹²	3.000.000.000 kr. (20%)	20%
Samtals	18.000.000.000 kr.	100%

127. Í framangreindri töflu er markaðshlutdeild Gæðabaksturs og helstu keppinauta áætluð miðað við heildarveltu fyrirtækja eins og hún birtist í opinberum ársreikningum. Í töflunni er gert ráð fyrir að starfandi séu fleiri keppinautar undir liðnum „aðrir“ og að velta þeirra nemi, áætlað, um 20% af markaðnum. Í þessu sambandi er rétt að geta þess að innflutt brauð veitir samrunaaðilum samkeppnislegt aðhald. Þannig er t.a.m. vörumerkið Pagen fjórða söluhæsta vörumerkið undir flokknum „brauð og kökur“ með sölutekjur upp á rúmar 800 milljónir kr. og áætlaða hlutdeild um 6,2% . Ekki er útilokað að fleiri innflytjendur sjái tækifæri í því að flytja inn brauð og selja sem ferskt, líkt og Pagen. Gerður er sá fyrirvari að eingöngu er um að ræða áætlaða hlutdeild og ekki nákvæma útreikninga en sem fyrr byggja þeir á heildarveltu samkvæmt birtum ársreikningum. Samrunaaðilar geta að öðru leyti ekki áætlað markaðshlutdeild með nákvæmum hætti.
128. Ljóst er hins vegar að jafnvel þó litið væri svo á að eini keppinautur Gæðabaksturs væri Myllan-Ora, þá er hlutdeild Gæðabaksturs slík að hvorki er um að ræða markaðsráðandi stöðu né slíka stöðu að hún geti með einhverjum hætti raskað samkeppni á grundvelli samruna þessa. Verður í því sambandi einnig að hafa í huga að samruni þessi er ekki láréttur að því er varðar framleiðslu og sölu á fersku brauði eða brauðvörum.

Markaður fyrir framleiðslu og heildsölu á kökum og öðru sætabrauði

129. Að því er varðar markað fyrir framleiðslu og heildsölu á kökum vísa samrunaaðilar til þess að skipting tekna Gæðabakstur eftir vöruflokkum er eftirfarandi, árin 2023 og 2024:
- [

130. ...]⁹³ Vörur í flokknum kökur eru eftirfarandi:

Kökur
1255 - Krónu Gulrótarkaka

⁹¹ Heildarvelta er samtals 15.098.121.000 kr., m.v. upplýsingar í töflu. Heildarfjárhæð er hins vegar námunduð að næsta ma.kr.

⁹² Það er mat samrunaaðila að fjölmargir aðrir keppinautar séu til staðar, einkum bakarí. Má þar nefna Mosfellsbakarí, Ikea bakarí, Sandholt bakarí, Sveinsbakarí, Lindabakarí, Bakabaka (einnig veitingastaður), Deig, Valgeirs bakarí og Hérastubbur bakarí. Erfitt er að áætla hlutdeild allra þessa aðila þar sem ársreikningar eru ekki í öllum tilfellum opinberir en með framsetningu samrunaaðila, um að áætla að 20% hlutdeild sé hjá öðrum vísar eingöngu til þess að taflan, þ.e. listinn yfir keppinauta er ekki tæmandi. Þá veita innflytjendur (innflutt brauð) samrunaaðilum samkeppnislegt aðhald, t.d. vörumerkið Pagen (ÓJK ÍSAM). Vísast enn fremur til þess sem kemur í næstu málsgrein á eftir, þ.e. umfjöllun um ef aðstæður væru með þeim hætti að eingöngu Myllan og Gæðabakstur væru starfandi á markaðnum.

⁹³ Trúnaðarmál.

1256 - Krónu Sjónvarpskaka
1257 - Krónu Skúffukaka
1258 - Krónu karamellu skúffukaka
1293 - Möndlukaka Kökugerðin
1349 - Eplakaka 500gr
1389 - Karamelludraumur 400gr
404000 - Möndlukaka
654 - Sykurlaus kaka 280gr
A403000 - Jólakaka
A408000 - Kryddbrauð Kristjáns
A409000 - Marmarakaka
A426000 - Skúffukaka Kristjáns
A501000 - Karamelluterta
A502000 - Hjónabandssæla
A507000 - Rúlluterta, brún
A508300 - 1/2 Djöflaterta
A509000 - Kaffiterta
A518000 - Glassúrterta
A519000 - Hunangsterta
A971501 - Páskakaka
A971803 - Konudagskaka
A971854 - Súkkulaðikaka 2ja laga Krónu
AD357 - Hrískaka
AD360 - Skúffukaka KG
AD373 - Kryddbrauð KG
AK10741 - Marengsterta
AK10749 - Kaka vikunnar

131. Samrunaaðilar vísa þá einnig til lykiltalna af matvörumarkaði en í flokknum „brauð og kökur“ er hlutdeild Myllunnar um [30-35%]⁹⁴ en hlutdeild annarra langt um lægri. Hlutdeild Private label nemur [15-20%], Gæðabakstur [10-15%], Pagen [5-10%], og aðrir á bilinu 0-5%:

[]⁹⁵

132. Að því er varðar áætlaða markaðshlutdeild samrunaaðila og helstu keppinauta á markaði fyrir kökur er að mati samrunaaðila hægt að styðjast við sambærilega umfjöllun og að framan er varðar ferskt brauð en að mati samrunaaðila er ljóst að allir þeir sem selja ferskt brauð selja og framleiða jafnframt kökur. Að mati samrunaaðila eru keppinautar allir þeir sömu í flokknum fyrir fersk brauð.
133. Að mati samrunaaðila er markaðshlutdeild samrunaaðila ekki slík að hún feli í sér markaðsráðandi stöðu eða að samkeppni geti raskast með umtalsverðum hætti sökum samruna þessa. Í framangreindri töflu er að finna heildarveltu allra

⁹⁴ Trúnaðarmál.

⁹⁵ Trúnaðarmál.

keppinauta. Að því er varðar Danól er ljóst að félagið selur eftirfarandi „kökur“ á smásölumarkað:

- Muffins (smá)kökur frá vörumerkinu Aunt Mabel,
- Súkkulaði köku frá vörumerkinu Dan Cake og
- Fröðinger köku frá vörumerkinu Fröðinge.

134. Velta Danól í sölu á framangreindum vörum til smásöluverslana árið 2024 er []⁹⁶ kr. Að mati samrunaaðila er ljóst að ekki er um að ræða markaðsráðandi stöðu.
135. Vöruúrval Danól í flokksnum „kökur“ er hins vegar breiðara inn á svokallaðan HoReCa markað (Hotel, Restaurant, Catering). Líkt og rakið er að framan er hlutfall Gæðabaksturs í sölu til smásöluverslana um []⁹⁷ af heildarveltu félagsins, sbr. einnig umfjöllun að framan um stærstu viðskiptavini. Að því leyti er skörun samrunaaðila á „HoReCa“ markað verulega takmörkuð. Velta Danól í sölu á kökum til stórnotenda (HoReCa) er []⁹⁸ kr. fyrir árið 2024. Um er að ræða vörur frá vörumerkjunum []⁹⁹. Vörurnar eru fjölmargar, t.d. berlínarbollur, muffins kökur, kleinhúringir, skúffukökur, sjónvarpskökur, bananakökur, eplakökur, kanilsnúðar o.fl. Tæmandi lista yfir vörur og vörumerki má finna á fylgiskjali 27.
136. []¹⁰⁰
137. Samrunaaðilar áréttu að þeir hafa ekki upplýsingar um skiptingu tekna keppinauta niður á einstakar vörur eða vöruflokka. Að því leyti er markaðshlutdeild ávallt áætluð en þó er bæði að finna upplýsingar um tekjur beggja samrunaaðila hvað þennan markað varðar sem og upplýsingar um „lykiltölur“ af matvörumarkaði.
138. Að mati samrunaaðila er fjöldi keppinauta starfandi á markaðnum, stærst þeirra Myllan-Ora en sem fyrr er velta þess fyrirtækis margföld á við veltu Gæðabaksturs sem og veltu Danól á umræddum markaði.
139. Framleiðsla og heildsala á annarri brauðvöru, s.s. flatbrauði, hrökkbrauði, bruðum, tvíbökum og kexi o.fl.
140. Í ákvörðun SE nr. 1/2016 töldu samrunaaðilar þess máls að viðeigandi markaður væri „sala á flatbrauði, hrökkbrauði og kexi til dagvöruverslana“, m.a. með vísan til skýrslu Samkeppniseftirlitsins nr. 1/2012 um verðþróun og samkeppni á dagvörumarkaði. Í skýrslunni er vikið að vöruflokknum flatbrauð, hrökkbrauð og kex.
141. Að mati samrunaaðila er ekki staðganga á milli flatbrauðs og hrökkbrauðs. Um er að ræða nokkuð ólíkar vörur þar sem flatbrauð er fersk vara og keypt af neytendum sama dag eða örfáum dögum eftir að hún er bökuð. Hið sama á ekki við um hrökkbrauð sem er pökkuð vara og geymist í lengri tíma. Eftirfarandi upplýsingar miðast hins vegar við að flatbrauð og hrökkbrauð teljist sitt hvor og sérstakir vörumarkaðir. Sé hins vegar litið svo á að flatbrauð og hrökkbrauð teljist til sama vörumarkaðar, er það mat samrunaaðila að þá verði jafnframt að líta svo

⁹⁶ Trúnaðarmál.

⁹⁷ Trúnaðarmál.

⁹⁸ Trúnaðarmál.

⁹⁹ Trúnaðarmál.

¹⁰⁰ Trúnaðarmál.

á að bruður, tvíbökur og kex, og í öllu falli allt ósætt kex svo sem tekex, fræ kex og hafrakex teljist til sama markaðar.

142. Eftirfarandi upplýsingar sýna hins vegar að takmörkuð ef einhver lárétt skörun er á markaði fyrir flatbrauð þar sem Danól/ÖES selja ekki flatbrauð. Þá er sala Gæðabaksturs á hrökkbrauði verulega takmörkuð og nemur eingöngu []¹⁰¹ af heildarveltu Gæðabaksturs.
143. Að því leiðir að með hliðsjón af veittum upplýsingum er að mati samrunaaðila ekki þörf á því að taka endanlega afstöðu til markaðsskilgreininga hvað varðar þessar vörur sérstaklega þar sem þrengsta mögulega skilgreining leiðir ekki af sér samkeppnisréttarleg vandkvæði. Að mati samrunaaðila eru helstu keppinautar á þessum markaði HP Kökugerð, ÓJ&K ÍSAM, Myllan, SS, eigin innflutningur dagvöruverslana (Festi og Hagar), Innnes, Icepharma, Kexverksmiðjan Frón og Nathan & Olsen.

Flatbrauð

144. Gæðabakstur framleiðir og selur flatkökur og hrökkbrauð. Tekjur félagsins í sölu á flatkökum nemur []¹⁰². Líkt og rakið er að framan í yfirliti Markaðsgreiningar yfir söluhæstu vörur í flokknum „Brauð og kökur“ þá nemur sala á flatkökum alls []¹⁰³. Miðað við það er áætluð hlutdeild Gæðabaksturs um [40-45%]¹⁰⁴. Þá nemur sala á hrökk kexi alls []¹⁰⁵ kr. Gæðabakstur selur flatkökur undir vörumerkjunum Ömmubakstur, Úrvals flatkökur, Heilkorna flatkökur, Gæða-kolvetnaskert og private label fyrir Krónuna og Bónus. []¹⁰⁶ Líkt og sjá má af lykiltölum af matvörumarkaði eru flatkökur frá HP kökugerð meðal söluhæstu vara undir flokknum brauð og kökur. Jafnvel þó Gæðabakstur sé með hærri hlutdeild heldur en HP kökugerð í heildar flokknum Brauð og kökur standa líkur til þess að HP kökugerð sé með hærri hlutdeild í sölu á flatkökum. ÖES/Danól selur ekki flatbrauð. Að mati samrunaaðila er ekki beinlínis staðganga á milli flatbrauðs og t.a.m. hrökkbrauðs. Flatbrauð er fersk vara með skamman líftíma sem neytendur kaupa yfirleitt sama dag eða örfáum dögum eftir að varan er bökuð. Hrökkbrauð er hins vegar þökkuð vara sem hefur langtum meiri geymslutíma.¹⁰⁷

Hrökkbrauð

145. Danól flytur inn og selur í heildsölu hrökkbrauð undir vörumerkjunum Sigdal, Leksand og Burger, sbr. einnig ákvörðun Samkeppniseftirlitsins nr. 30/2021. Heildarsala Danól á hrökkbrauði/kexi nam alls []¹⁰⁸ fyrir árið 2024. Í ljósi takmarkaðrar veltu Gæðabaksturs í sölu á hrökk kexi []¹⁰⁹ er að mati samrunaaðila ekki um að ræða slíka lárétta skörun að hún hafi samkeppnisleg áhrif við mat á samruna þessum. Gæðabakstur selur hafrakex undir merkjum Ömmu og Kristjáns

¹⁰¹ Trúnaðarmál.

¹⁰² Trúnaðarmál.

¹⁰³ Trúnaðarmál.

¹⁰⁴ Trúnaðarmál.

¹⁰⁵ Trúnaðarmál.

¹⁰⁶ Trúnaðarmál.

¹⁰⁷ Sjá ákvörðun SE nr. 36/2021, mgr. 52.

¹⁰⁸ Trúnaðarmál.

¹⁰⁹ Trúnaðarmál.

[¹¹⁰]. Sé litið til lykiltalna af matvörumarkaði nemur heildarsala á Hrökkbrauði alls [¹¹¹] þar sem samanlögð hlutdeild Danól (Sigdal, Burger og Leksand) er sögð nema um [45-50%]¹¹². Sé litið til tollaflokkunar nr. 1905.1000 – Hrökkbrauð nemur heildarverðmæti innflutnings árið 2024 alls 248 milljónum króna, þar af er hlutdeild Danól [¹¹³] króna eða [¹¹⁴]. Ljóst er að eingöngu er um innflutning að ræða og ekki reiknað með hlutdeild innlendra framleiðsluaðila þannig eiginleg hlutdeild er að öllum líkindum lægri.]¹¹⁵

146. Sé velta Gæðabaksturs lögð saman við veltu Danól myndi velta eingöngu aukast um [¹¹⁶] og hlutdeildin eingöngu aukast um [0-5%]^{117,118}. Sala Gæðabaksturs á hrökk kexi nemur um [¹¹⁹] hlutfalli af heildarveltu félagsins. Samrunaaðilar eru ekki nánir keppinautar í sölu á hrökkbrauði en í því samhengi mætti fremur nefna Finn Crisp hrökkbrauð (innflutt af ÓJK-ÍSAM) og Wasa (innflutt af SS). Þá hafa dagvöruverslanir stundað eigin innflutning, svo sem undir vörumerkjum Gestus og Danvita (Krónan/Kaupás) og Semper (Aðföng). Í ljósi verulega takmarkaðrar veltu Gæðabaksturs í sölu á hrökkbrauði og jafnvel ef litið væri svo á að hrökkbrauð væri sérstakur vörumarkaður, þá er að mati samrunaaðila ekki um að ræða slíka lárétta skörun að hún valdi samkeppnislegum vandamálum.

147. Þá er rétt að víkja að vöruflokknum „kex“ í lykiltölum af matvörumarkaði en hvorugur samrunaaðila er á meðal fimm söluhæstu vörumerkja en Danól flytur inn og selur m.a. Homblest og Maryland. Söluhæsta vörumerkið er Himneskt með [5-10%]¹²⁰ hlutdeild, þar á eftir Frón með [5-10%]¹²¹ hlutdeild og MC Vities með [5-10%]¹²² hlutdeild. Loks Private label með [5-10%]¹²³ hlutdeild og Muna með [5-10%]¹²⁴ hlutdeild. Þar á eftir kemur Goteborgs frá Danól með [5-10%]¹²⁵ hlutdeild.

[¹²⁶

148. Framleiðsla og heildsala á frosnu brauði

149. Danól flytur inn og selur frosin brauð frá vörumerkinu Hatting. Sé litið til upplýsinga um 10 söluhæstu vörumerkin og 10 söluhæstu vörurnar í flokknum „frosin brauð“, er hlutdeildin eftirfarandi¹²⁷ [tafla trúnaðarmál]:

¹¹⁰ Trúnaðarmál.

¹¹¹ Trúnaðarmál.

¹¹² Trúnaðarmál.

¹¹³ Trúnaðarmál.

¹¹⁴ Trúnaðarmál.

¹¹⁵ Trúnaðarmál.

¹¹⁶ Trúnaðarmál.

¹¹⁷ Trúnaðarmál.

¹¹⁸ Í þessu sambandi benda samrunaaðilar á ákvörðun SE nr. 3/2025 Kaup Myllunnar-Ora ehf. á Gunnars ehf. en Samkeppniseftirlitið taldi ekki ástæðu til íhlutunar. Sé litið til hlutdeildartalna úr ákvörðun nr. 1/2023 um markað fyrir sölu á hreinu majónesi til dagvöruverslana var hlutdeild Gunnars 55-60% og hlutdeild Ó. Johnson & Kaaber 0-5%. Aukning/breyting á hlutdeild af völdum samrunans var því hverfandi.

¹¹⁹ Trúnaðarmál.

¹²⁰ Trúnaðarmál.

¹²¹ Trúnaðarmál.

¹²² Trúnaðarmál.

¹²³ Trúnaðarmál.

¹²⁴ Trúnaðarmál.

¹²⁵ Trúnaðarmál.

¹²⁶ Trúnaðarmál.

¹²⁷ Trúnaðarmál.

[]¹²⁸

150. Líkt og fram kemur í töflunni er Hatting söluhæsta vörumerkið með um [15-20%]¹²⁹ markaðshlutdeild. Þá er Hatting pítubrauð söluhæsta einstaka varan. Að mati samrunaaðila er ljóst að ekki er um að ræða markaðsráðandi stöðu. Þar á eftir koma Manhattan brauð frá Smartco ehf. með [10-15%]¹³⁰ hlutdeild, Myllan með [10-15%]¹³¹ hlutdeild og La Baguette frá ÓJK/ÍSAM með [5-10%]¹³² hlutdeild. Líkt og sjá má af söluhæstu vörumerkjunum er nokkuð um eigin innflutning smásöluverslana, en Aðföng ehf. er í eigu Haga hf. og Gestus og First Price („Kaupás“) eru vörumerki á vegum Krónunnar. Þá er varan La Baguette á vegum ÓJK/ÍSAM en heildarvelta ÓJK/ÍSAM nam um 15 milljörðum kr. á árinu 2023 eða um 50% hærri velta en Danól. Það athugast að samrunaaðilar hafa ekki upplýsingar um sölutekjur ÓJK/ÍSAM í frosnu brauði.

151. Gæðabakstur framleiðir og selur innlenda frostvöru en í reynd er um að ræða allt vöruframboð Gæðabaksturs, þ.e. vörunar eru framleiddar hér á landi og svo frystar strax í kjölfarið. Heildartekjur Gæðabaksturs fyrir árið 2024 af innlendri frostvöru er alls []¹³³ kr. Um er að ræða vörur sem einkum eru seldar á B2B markaði en stærsta varan er []¹³⁴ sem afhend eru í vöruhús matvörukeðja. Í heildina eru 27 vörunúmer í flokksnum en tíu tekjuhæstu vörunar árið 2024 vöru eftirfarandi:

[]¹³⁵

152. Að mati samrunaaðila er ekki um að ræða markaðsráðandi stöðu eða að öðru leyti slíka hlutdeild að samruni þessi valdi röskun á samkeppni á markaði fyrir frosin brauð [

153. Sé litið til áætlaðrar hlutdeildar á smásölu markaði telja samrunaaðilar að sameiginleg hlutdeild þeirra sé um [20-25%]¹³⁶. Það er erfitt fyrir samrunaaðila að áætla hlutdeild í sölu til stórnotenda í ljósi þess að því sem næst ómögulegt er að afla upplýsinga um veltu keppinauta. Ljóst er hins vegar að til staðar eru fyrirtæki á borð við Mylluna, ÓJK/ÍSAM, Garri, Ekran og Innnes sem eru keppinautar samrunaaðila á þessum markaði.

154. Innflutningur og heildsala á hráefnum fyrir bakarí

155. Danól stundar innflutning og heildsölu á hráefnum til framleiðslu á brauðvörum og kökum. Meðal viðskiptavina Danól er Gæðabakstur. Samantekt á öllu

¹²⁸ Trúnaðarmál.

¹²⁹ Trúnaðarmál.

¹³⁰ Trúnaðarmál.

¹³¹ Trúnaðarmál.

¹³² Trúnaðarmál.

¹³³ Trúnaðarmál.

¹³⁴ Trúnaðarmál.

¹³⁵ Trúnaðarmál.

¹³⁶ Trúnaðarmál.

vöruframboði Danól fyrir bakarí má finna á fskj 17, sem inniheldur bækling Danól fyrir bakarí og útlistun á einstökum vörum. Líkt og þar má sjá er um að ræða vörur á borð við salt, hveiti, súr, súrdeig, þurrger, lyftiduft, sykur, fljótandi malt, kransa, massa, núggat, skrautsykur, súkkulaði, sultu, krem, kökugrunn, krydd, dropa ýmiskonar, þúru, hnetur, fræ, rúsínur, sósur, olíu og rjóma.

156. Helstu keppinautar Danól á þessum markaði eru Lífland (Kornax), VB umboðið, ÓJK-ÍSAM, Ekran, Garri og Innnes. Þá er ljóst að þó nokkur fjöldi þeirra sem framleiða brauð og kökur hér á landi flytja hráefnin inn sjálf. Þannig hefur t.d. Myllan keypt salt og aðrar vörur af Danól en jafnframt stundað eigin innflutning.
157. Það er að mati samrunaaðila örðugt að festa hendur á markaðshlutdeild Danól á þessum markaði með nákvæmum hætti. Velta félagsins í sölu á umræddum vörum fyrir árið 2024 er alls []¹³⁷ []¹³⁸ Danól verður fyrir samkeppnislegu aðhaldi erlendis frá, það er að segja að framleiðendur hér á landi geta sjálfir stundað eigin innflutning á umræddum hráefnum. Ekki er um að ræða neins konar einkakaup/sölu sem takmarkar með einhverjum hætti eigin innflutning framleiðsluaðila. Sætti framleiðendur sig ekki við verð sem bjóðast frá innflytjendum hér á landi, þar á meðal frá Danól, er ljóst að þeir geta flutt inn umræddar vörur sjálfir. Þá áréttast að viðskiptavinir Danól í þessum vöruflokkum eru í mjög takmörkuðu viðskiptasambandi við ÖES/Danól í annarri matvöru eða drykkjarvöru. Sem dæmi er ljóst að Myllan-Ora verður seint viðskiptavinur ÖES hvað varðar drykkjarvöru en þó kaupa sum bakarí drykkjarvöru í takmörkuðu magni eins og áður greinir
158. []¹³⁹
159. Einn keppinauta Danól er félagið VB umboðið. Samkvæmt ársreikningi VB umboðsins nema tekjur félagsins um 670 m.kr. fyrir árið 2023 og um 610m.kr. fyrir árið 2022. Í þessu sambandi er rétt að hafa í huga að VB umboðið sérhæfir sig í sölu á hráefnum fyrir bakarí og má því ætla að því sem næst allar tekjur félagsins megi rekja til sölu á hráefnum fyrir bakarí en á heimasíðu félagsins kemur fram: „VB umboðið sérhæfir sig í innflutningi og sölu á matvælum, drykkjarvörum, hráefnum og umbúðum fyrir bakarí, matvælavinnslur og verslanir.“
160. Lífland ehf. (Kornax) er jafnframt keppinautur Danól, en á heimasíðu Kornax kemur fram að „Kornax er leiðandi vörumerki á Íslandi til marga ára í mjöli fyrir bæði bakstursiðnaðinn og neytendamarkaðinn þökk sé traustum viðskiptavinum. Kornax er hluti af matvælasviði Líflands ehf.“. Samkvæmt heimasíðu Líflands framleiðir félagið hveiti en flytur jafnframt inn matvöru á borð við salt, kanilflögur, súr, lyftiduft, mjöl s.s. hveiti, haframjöl, rúgmjöl o.fl., „konditori“ vörur á borð við súkkulaðisprey, glimmer duft og karamellu massa, maltvörur, olíu og sykur.
161. Á markaðnum er einnig starfandi Innbak en samkvæmt ársreikningi félagsins nema tekjur árið 2023 um 500m.kr. og um 430m.kr. fyrir árið 2022.

¹³⁷ Trúnaðarmál.

¹³⁸ Trúnaðarmál.

¹³⁹ Trúnaðarmál.

162. Það áréttast að það er sem fyrr mat samrunaaðila að rök standi til þess að landfræðilegur markaður málsins sé víðtækari en Ísland og jafnvel allt EES-svæðið. Stendur enda framleiðendum til boða með fremur einföldum hætti að kaupa sömu hráefni erlendis frá og flytja til landsins. Gæðabakstur leitar reglulega tilboða erlendis frá í hráefniskaup ^[140]. Um er að ræða vöru með töluverðan geymslutíma, þ.e. vörur á borð við sykurl, salt og hveiti. Að því leyti er í eftirfarandi töflu, sem eingöngu tekur mið af veltu innlendra aðila, áætluð hlutdeild líklega ofmetin um einhvern hluta.
163. Í neðangreindri töflu hafa samrunaaðilar áætlað hlutdeild fyrirtækja með því að líta til ^[141], þá nemur áætluð heildarstærð markaðarins um 4,5-6ma.kr. :

Fyrirtæki	Velta 2023	Áætluð hlutdeild m.v. veltu
ÓJ&K-ÍSAM	14.900.000.000 kr. [Ætlað hlutfall veltu 0-5%]	5-10%
Kornax (Lífland)	9.531.451.310 kr. [Áætlað hlutfall veltu 25%] ¹⁴²	35-40%
Danól	^[143]	[5-10%] ¹⁴⁴
Innbak	562.000.000 kr.	5-15%
VB umboðið	670.000.000 kr.	10-15%
Innnes ¹⁴⁵	17.000.000.000 kr. [Áætlað hlutfall veltu 0-5%] ¹⁴⁶	5-15%
Ekran ¹⁴⁷	4.900.000.000 kr. [Áætlað hlutfall veltu 0-5%] ¹⁴⁸	0-5%
Aðrir (svo sem MS auk erlendra aðila) ¹⁴⁹	0 – 1.050.000.000 kr.	0-25%
	4.500.000.000 – 6.000.000.000 kr. ¹⁵⁰	

¹⁴⁰ Trúnaðarmál.

¹⁴¹ Trúnaðarmál.

¹⁴² Samrunaaðilar telja órökrétt að áætla hlutfall af heildarveltu með sama hætti og ÓJ&K-ÍSAM þar sem Lífland er í margs konar starfsemi en samkvæmt ársreikningi er starfsemi félagsins skipt í fernt þar sem einn þáttur er „Hveitimölu og sala á hveiti og tengdum vörum til verslana og bakstursiðnaðar“. Í ljósi þessa er áætlað að 25% af tekjum Líflands tengist þessari starfsemi.

¹⁴³ Trúnaðarmál.

¹⁴⁴ Trúnaðarmál.

¹⁴⁵ Sjá hér: <https://innnes.is/bokunarvorur/>

¹⁴⁶ Trúnaðarmál.

¹⁴⁷ Sjá hér: https://ekran.is/leit/?q=B%C3%B6kunarv%C3%B6gur&type=category&term_id=1979

¹⁴⁸ Trúnaðarmál.

¹⁴⁹ MS selur hráefni til brauð og kökugerðar, svo sem mjólk, rjóma og smjör. Garri virðist bæði flytja inn hráefni en jafnframt kaupa frá öðrum heildsölum til þess að selja áfram. Samrunaaðilar átta sig ekki á umfangi eigin innflutnings Garra.

¹⁵⁰ Fjárhæðir eru áætlaðar og settar fram með fyrirvara. Samrunaaðilar hafa ekki tök á að veita upplýsingar um nákvæma markaðshlutdeild.

164. Til viðbótar við framangreind fyrirtæki eru einnig starfandi félögin Kjarnavörur og MS en Kjarnavörur selja vörur á borð við smjörlíki, majónes, sósur, sultur, olíu, marmelaði og súkkulaði. Þá framleiðir og selur MS allar tegundir mjólkurvöru, svo sem smjör, rjóma og ost.

7.2 Mat á heildarverðmæti, magni og uppruna innflutnings

165. Gæðabakstur stundar ekki innflutning á vörum til að selja áfram.

166. [
]¹⁵¹

7.3 Hvernig framleiðsla og sala fer fram

167. []¹⁵².

168. Danól stundar ekki framleiðslu í hefðbundnum skilningi þess orðs. Danól flytur inn og selur í heildsölu þær vörur sem skarast á við vöruframboð Gæðabaksturs og á þeim mörkuðum þar sem áhrifa gætir. ÖES framleiðir drykkjarvöru hér á landi en að öðru leyti er um að ræða innflutning. Allar vörur eru seldar og þeim dreift í gegnum staðbundin sölu og dreifikerfi.

7.4 Samanburður á verði samrunaaðila hér á landi og erlendis

169. Starfsemi beggja samrunaaðila á þeim mörkuðum sem áhrifa gætir fer eingöngu fram á Íslandi.

7.5 Eðli og umfang lóðréttrar samþættingar

170. Lóðrétt samþætting fyrir framkvæmd samruna þessa er takmörkuð. Þannig sinnir Gæðabakstur framleiðslu og heildsölu á umræddum vörum en ekki smásölu og hið sama má segja um ÖES/Danól að því er varðar umræddar vörur en ekki er um ræða smásölu. Rétt er hins vegar að greina frá því að Gæðabakstur er viðskiptavinur Danól en Danól hefur undanfarin ár verið um []¹⁵³ að því er varðar hráefni til framleiðslu á brauði, kökum o.fl. Stærstu birgjar Gæðabaksturs árið 2024 eru eftirfarandi:

[]¹⁵⁴

171. Lóðrétt tengsl eru því til staðar á milli samrunaaðila. Viðskipti Danól við Gæðabakstur undanfarin ár eru eftirfarandi:

[]¹⁵⁵

172. Líkt og framangreind tafla gefur til kynna hefur sala Danól til Gæðabaksturs numið að meðaltali um []¹⁵⁶ kr. á ári undanfarin ár. Að mati samrunaaðila er ekki um að

¹⁵¹ Trúnaðarmál.

¹⁵² Trúnaðarmál.

¹⁵³ Trúnaðarmál.

¹⁵⁴ Trúnaðarmál.

¹⁵⁵ Trúnaðarmál.

¹⁵⁶ Trúnaðarmál.

ræða viðskipti af þeirri stærðargráðu að þau geti raskað samkeppni. Samkvæmt ársreikningi Gæðabaksturs nam hráefnisnotkun fyrir árið 2023 alls um 900m.kr. Viðskipti félaganna nema því ekki nema []¹⁵⁷ af hráefnisnotkun Gæðabaksturs.

173. Að því er varðar þær vörur sem Gæðabakstur kaupir af Danól er einkum um að ræða hveiti, sykur og kökugrunn, sbr. eftirfarandi: [

] ¹⁵⁸

7.6 Sundurliðun á heildartekjum

174. Tekjur Gæðabaksturs fyrir árið 2024 má gróflega sundurliða sem hér segir:

[] ¹⁵⁹

175. Tekjur ÖES fyrir árið 2024¹⁶⁰ má gróflega sundurliða sem hér segir:

Egils áfengt ¹⁶¹	20.446.798.000 kr.
Egils óáfengt ¹⁶²	12.115.489.000 kr.
Danól ¹⁶³	10.699.392.000 kr.
Útflutningur ¹⁶⁴	2.523.132.000 kr.
Samtals	45.784.811.000 kr.

¹⁵⁷ Trúnaðarmál.

¹⁵⁸ Trúnaðarmál.

¹⁵⁹ Trúnaðarmál.

¹⁶⁰ Reikningsárið 1.3.2024-28.2.2025.

¹⁶¹ Tekjur hjá Egils áfengt eru fólgnar í framleiðslu, sölu og markaðssetningu drykkjarvara og tengdra vara hjá viðskiptavinum sem aðallega versla með áfenga drykki.

¹⁶² Tekjur hjá Egils óáfengt eru fólgnar í framleiðslu, sölu og markaðssetningu drykkjarvara og tengdra vara hjá viðskiptavinum sem aðallega versla með óáfenga drykki.

¹⁶³ Tekjur hjá Danól eru fólgnar í sölu og markaðssetningu á sviði matvæla, drykkjarvara, tengdra vara og annarrar sérvöru.

¹⁶⁴ Nýr starfspáttur, Útflutningur. Tekjur af öllum útflutningi samstæðu Ölgerðarinnar sem er að stærstum hluta Iceland Spring.

samkeppni á þeim markaði sem máli skiptir og það getur að verulegu leyti starfað án þess að taka tillit til keppinauta, viðskiptavina og neytenda.

182. Í leiðbeiningum framkvæmdastjórnar ESB um mat á láréttum samrunum kemur fram að markaðshlutdeild er nemur 50% eða hærri gefi almennt til kynna markaðsráðandi stöðu. Þá geti markaðshlutdeild á bilinu 40-50% talist fela í sér markaðsráðandi stöðu og í undantekningartilvikum markaðshlutdeild undir 40%.¹⁶⁷
183. Samrunar þar sem markaðshlutdeild samrunaaðila nær ekki framangreindum viðmiðum eru almennt ekki taldir raska samkeppni og á það einkum við í þeim tilvikum þar sem markaðshlutdeild samrunaaðila er undir 25%.
184. Lóðrétt áhrif
185. Lóðréttir samrunar eru almennt ólíklegir til að raska samkeppni í skilningi 17. gr. c samkeppnislaga. Lóðréttir samrunar geta falið í sér jákvæð áhrif í formi hagræðingar. Þeir geta þó haft skaðleg áhrif í formi samstillingar eða útilokunar. Slík áhrif geta komið fram hafi hið sameinaða félag getu og hvata til að útiloka keppinauta á fráliggjandi markaði, þ.e. keppinautar Gæðabaksturs á viðkomandi mörkuðum málsins verði mögulega útilokaðir frá mikilvægum birgja (framleiðanda) eða mikilvægu aðfangi (Danól), eða keppinautar á aðliggjandi markaði eða efra sölustigi séu útilokaðir frá viðskiptum á neðra sölustigi, þ.e. keppinautar Danól í heildsölu á viðkomandi mörkuðum hafi til að mynda ekki aðgang að stórum eða mikilvægum viðskiptavin, þ.e. Gæðabakstur.
186. Við mat á því hvort samruni geti leitt til framangreindra útilokunaráhrifa, t.d. með verðhækkunum eða sölusynjun, þarf hið sameinaða félag að hafa bæði getu og hvata til standa að slíkri útilokun.
187. Útilokunaráhrif koma almennt eingöngu til skoðunar ef um mikilvægt aðfang er að ræða fyrir neðra sölustig.¹⁶⁸ Þá verði sameinaða félagið jafnframt að hafa verulega háa markaðshlutdeild á efra eða neðra sölustigi til þess að slík útilokunaráhrif geti leitt til röskunar á samkeppni.¹⁶⁹
188. Jafnvel þó almennt megi líta svo á að hráefni á borð við sykur, salt og hveiti teljist almennt nauðsynlegt hráefni til framleiðslu á brauði og kökum, stendur keppinautum Gæðabaksturs til boða að afla þessara hráefna annars staðar frá með tiltölulega einföldum hætti. Danól er ekki framleiðandi þessara vara heldur eingöngu innflytjandi og heildsali. Samhliða innflutningur er heimilaður og stendur öllum til boða og þá býr Danól ekki yfir neins konar einkaleyfi til innflutnings á umræddum vörum. Þess utan eru til staðar aðrir innflytjendur hér á landi, svo sem OJ&K-ÍSAM, VB umboðið og Kornax. Þá liggur fyrir að fyrirtæki á borð við Mylluna stundar jafnframt eigin innflutning.

¹⁶⁷ Sjá mgr. 17 í leiðbeiningum framkvæmdastjórnar ESB um mat á láréttum samrunum.

¹⁶⁸ Sjá mgr. 34. í leiðbeiningum framkvæmdastjórnar ESB um samruna sem ekki eru láréttir: „Input foreclosure may raise competition problems only if it concerns an important input for the downstream product.”

¹⁶⁹ Mgr. 35 í sömu leiðbeiningum: „For input foreclosure to be a concern, the vertically integrated firm resulting from the merger must have a significant degree of market power in the upstream market.”

189. Að mati samrunaaðila er markaðshlutdeild Danól jafnframt ekki slík að félagið hafi yfir höfuð getu til þess að útiloka keppinauta Gæðabaksturs frá viðskiptum. Áætluð hlutdeild Danól nemur [um 5-10%]¹⁷⁰. Þegar af þeirri ástæðu er að mati samrunaaðila ekki geta til þess að viðhafa útilokun. Í leiðbeiningum framkvæmdastjórnar ESB um samruna sem ekki eru láréttir kemur eftirfarandi fram:

The Commission is unlikely to find concern in non-horizontal mergers, be it of a coordinated or of a non-coordinated nature, where the market share post-merger of the new entity in each of the markets concerned is below 30 % and the post-merger HHI is below 2 000.

190. Jafnvel þó ekki liggi fyrir upplýsingar um HHI-stuðul á viðkomandi mörkuðum málsins telja samrunaaðilar ljóst að í tilviki lóðrétttra tengsla þeirra eru hvorugur samrunaaðila með markaðshlutdeild sem nemur hærra en 30%.
191. Að því er varðar útilokun annarra heildsala á hráefni gagnvart viðskiptum við Gæðabakstur er ljóst að hlutdeild Gæðabaksturs er ekki nægilega há til þess að slík útilokunaráhrif valdi samkeppnislegum áhyggjum. Áætluð hlutdeild Gæðabaksturs er um [15-20%]¹⁷¹ og ljóst að lóðrétt röskun á samkeppni í formi útilokunar gagnvart keppinautum Danól koma ekki til skoðunar.¹⁷² Jafnvel þó þeir yrðu alfarið útilokaðir frá viðskiptum við Gæðabakstur, sem samrunaaðilar sjálfir sjá þó engan hag í, þá stæði þeim eftir sem áður til boða að stunda viðskipti við [80-85%]¹⁷³ af markaðnum. Þegar af þeirri ástæðu geti slík útilokun ekki falið í sér annars konar umtalsverða röskun á samkeppni í skilningi 17. gr. c samkeppnislaga. Að því er varðar útilokun keppinauta Gæðabaksturs gagnvart mikilvægum birgja vísa samrunaaðilar til þess að hlutdeild Danól sé ekki nægilega há til að slík útilokunaráhrif raungerist. Þá er um er að ræða innfluttar vörur en Danól stundar enga framleiðslu. Samkeppnislegt aðhald er til staðar frá keppinautum hér á landi, þ.m.t. öðrum innflytjendum sömu hráefna. Þá er ljóst að keppinautum Gæðabaksturs stendur til boða að versla sömu hráefni beint frá erlendum framleiðendum. Verður Danól því að minnsta kosti fyrir samkeppnislegu aðhaldi erlendis frá.
192. Samsteypuáhrif
193. Samrunaaðilar vísa til þess að samsteypusamrunar valda almennt ekki röskun á samkeppni. Samsteypusamruni leiðir ekki til fækkunar keppinauta á viðkomandi mörkuðum málsins. Þá eru samsteypusamrunar jákvæðir með tilliti til hagræðingar.
194. Samsteypusamrunar geta þó í algjörum undantekningartilvikum leitt til röskunar á samkeppni, einkum í formi útilokunar keppinauta. Gerist slíkt þá yfirleitt með

¹⁷⁰ Trúnaðarmál.

¹⁷¹ Trúnaðarmál.

¹⁷² Sjá leiðbeiningar framkvæmdastjórnar ESB um samruna sem ekki eru láréttir, mgr. 25: „*The Commission is unlikely to find concern in non-horizontal mergers, be it of a coordinated or of a non-coordinated nature, where the market share post-merger of the new entity in each of the markets concerned is below 30 % (3) and the post-merger HHI is below 2 000.*“

¹⁷³ Trúnaðarmál.

háttsemi í formi vöndlunar eða samtvinnunar. Almennt þurfa þrjú skilyrði að vera uppfyllt, þ.e. viðkomandi fyrirtæki þarf að hafa möguleika á að beita útilokun, það þarf að hafa hvata til að beita útilokun og auk þess þarf að líta til áhrifa slíkrar útilokunar (e. *whether a foreclosure strategy would have a significant detrimental effect on competition, thus causing harm to consumers*).

195. Í þessu sambandi er rétt að geta þess í fyrsta lagi að til þess að útilokunaráhrif séu raunhæf þá þurfi að vera ákveðin tengsl á milli viðkomandi vara, þ.e. um þarf að vera að ræða svo til sömu viðskiptavinum og vörunar bæta hvor aðra upp.
196. Að því er varðar hvata og áhrifa af völdum útilokunar þá er það eingöngu þegar útilokunaráhrifin af völdum samrunans hafa áhrif á stóran hluta markaðarins að um geti verið að ræða umtalsverða röskun á samkeppni. Ef enn eru til staðar sterkir og virkir keppinautar á hvorum markaði fyrir sig; þá er röskun á samkeppni ólíkleg. Í þessu sambandi er rétt að geta þess að helsti keppinautur Gæðabaksturs, Myllan-Ora, er margfalt stærra fyrirtæki m.v. heildarveltu. Myllan (áður ÍSAM) rekur matvöruframleiðslu undir merkjum Myllunnar, Kexsmiðjunnar Fróns og Ora. Þá fékk félagið nýlega að sameinast Gunnars ehf. (Gunnars majónes). Þá býr ÖES við samkeppnislegt aðhald frá CCEP (Coca-Cola Eur.Partn. Ísland ehf. - áður Vífilfell). Um sé að ræða stærðarinnar fyrirtæki sem njóti efnahagslegs styrkleika móðurfélags þess og hafi burði til að standa í samkeppni við ÖES um ókomna tíð. Að sama skapi eru til staðar sterkir heildsalar sem keppa við Danól, t.a.m. Innnes, Ekran, ÍSAM og Garri. Í nýlegri umfjöllun Viðskiptablaðsins kom m.a. fram „*Innnes langstærsta heildverslun landsins*“, en tekjur þess námu um 18 milljörðum fyrir árið 2023 eða næstum tvöfaldri veltu á við Danól. Þá námu tekjur Garra sambærilegir fjárhæð og hjá Danól.¹⁷⁴
197. Í þessu sambandi er rétt að geta þess í fyrsta lagi að til þess að útilokunaráhrif séu raunhæf þá þurfi að vera ákveðin tengsl á milli viðkomandi vara, þ.e. um þarf að vera að ræða svo til sömu viðskiptavinum og vörunar bæta hvor aðra upp.¹⁷⁵ Í þeim tilvikum sem viðskiptavinir Gæðabaksturs og ÖES/Danól eru þeir sömu er að stærstum hluta um að ræða smásöluverslanir landsins. Hagar hf. og Festi eru meðal stærstu fyrirtækja landsins en tekjur þeirra fara árlega vel yfir 100 milljarða kr. Þannig var velta Festi fyrir árið 2023 136 milljarðar kr. og um 120 milljarðar kr. fyrir árið 2022. Hvað varðar Hagar hf. þá var velta þess 173 milljarðar kr. fyrir reikningsárið 2023/2024 og 161 milljarður kr. fyrir 2022/23. Að mati samrunaaðila er um að ræða viðskiptavinum af slíkri stærðargráðu og með slíkan kaupendastyrk að það er ekki raunhæft né líklegt að beita þessum fyrirtækjum einhvers konar útilokunaráhrifum í formi vöndlunar eða samtvinnunar. Þessar smásöluverslanir stundi jafnframt eigin innflutning í samkeppni við heildsöluverslanir. Standa samrunaaðilar því ekki eingöngu frammi fyrir kaupendastyrk smásöluverslana, heldur jafnframt beinni samkeppni við sömu smásöluverslanir. Að því er varðar hvata og áhrifa af völdum útilokunar þá er það eingöngu þegar útilokunaráhrifin

¹⁷⁴ Sjá hlekk: <https://vb.is/frjals-verslun/innnes-langstaersta-heildverslun-landsins/>

¹⁷⁵ Sjá mgr. 100 í leiðbeiningum framkvæmdastjórnarinnar um lóðréttu og samsteypusamruna: „*Further, for foreclosure to be a potential concern it must be the case that there is a large common pool of customers for the individual products concerned. The more customers tend to buy both products (instead of only one of the products), the more demand for the individual products may be affected through bundling or tying. Such a correspondence in purchasing behaviour is more likely to be significant when the products in question are complementary.*“

af völdum samrunans hafa áhrif á stóran hluta markaðarins að um geti verið að ræða umtalsverða röskun á samkeppni.

198. Í þessu sambandi áréttar samrunaaðilar að rannsókn Samkeppniseftirlitsins á mögulegri röskun á samkeppni takmarkast við áhrif *af völdum samrunans*, það er kaup ÖES á Gæðabakstri. Þá er rétt að áréttar að fyrir umræddan samruna var ÖES/Danól þegar starfandi á drykkjar- og umræddum matvörumörkuðum. Að því leyti veldur samruni þessi ekki breytingum á starfsemi fyrirtækjanna.

9 ALMENN SKILYRÐI Á MÖRKUÐUM ÞAR SEM ÁHRIFA GÆTIR

9.1 Stærstu birgjar og hlutfall þeirra í innkaupum

199. Helstu birgjar Gæðabaksturs eru sem hér segir:
[]¹⁷⁶
200. Helstu birgjar ÖES eru sem hér segir:
[]¹⁷⁷
201. Helstu birgjar Danól matvörusviðs eru sem hér segir:
[]¹⁷⁸
202. Helstu birgjar Danól matvörusviðs á brauði og kökum eru sem hér segir:
[]¹⁷⁹
203. Helstu birgjar Danól að því varðar innflutning á hráefnum til bakaría eru:
[]¹⁸⁰

9.2 Framboð á mörkuðum þar sem áhrifa gætir

204. Samrunaaðilar hafa ekki forsendur til að leggja mat á heildarafkastagetu markaðarins.
205. [
- 206.
207.]¹⁸¹
208. [
- 209.
- 210.
- 211.

¹⁷⁶ Trúnaðarmál.

¹⁷⁷ Trúnaðarmál.

¹⁷⁸ Trúnaðarmál.

¹⁷⁹ Trúnaðarmál.

¹⁸⁰ Trúnaðarmál.

¹⁸¹ Trúnaðarmál.

212.]¹⁸²

9.3 Eftirspurn á mörkuðum þar sem áhrifa gætir

213. 10 stærstu viðskiptavinir Gæðabaksturs árið 2024 (smásöluverslanir) voru eftirfarandi:

[]¹⁸³

214. 10 stærstu viðskiptavinir Gæðabaksturs árið 2024 (þjónustuaðilar/B2B) voru eftirfarandi:

[]¹⁸⁴

215. 10 stærstu viðskiptavinir ÖES árið 2024 voru eftirfarandi:

[]¹⁸⁵

216. 10 stærstu viðskiptavinir Danól árið 2024 voru eftirfarandi:

[]¹⁸⁶

217. 10 stærstu viðskiptavinir Danól árið 2024 í sölu á hráefni til bakaría/framleiðenda voru eftirfarandi:

[]¹⁸⁷

9.4 Lýsing á því hvernig eftirspurn er háttað

218. Að mati samrunaaðila og í sögulegu samhengi virðist vera stöðugur vöxtur á mörkuðum málsins, þar sem hann er að uppfylla grunnþarfir. Efnahagshorfur virðast ekki hafa mikil áhrif á viðskiptavini eða veltu Gæðabaksturs heldur fremur vöruþróun, bestun á plássi og þjónustustigi.

219. Gæðabakstur á nokkur þekkt vörumerki á dagvörumarkaði á borð við Ömmu, Kristjánsbakarí og Úrvals. Þekktustu vörumerkin á markaðnum eru hins vegar vörumerki Myllunnar og HP kökugerðar, að mati samrunaaðila.

220. Að mati samrunaaðila hefur samruni þessi ekki í för með sér samþjöppun þar sem vörumerki samrunaaðila eru ekki í beinni samkeppni sín á milli, þ.e. vörumerki Gæðabaksturs og ÖES/Danól.

221. []¹⁸⁸

222. Vægi samninga um einkadreifingu eða langtímasamninga á ekki við þar sem ekki er um einkadreifingu eða langtímasamninga að ræða á mörkuðum málsins.

223. Takmörkuð eftirspurn er frá hinu opinbera þar sem, sem fyrr, stærstu hluti tekna Gæðabaksturs kemur til vegna sölu til smásöluverslana.

¹⁸² Trúnaðarmál.

¹⁸³ Trúnaðarmál.

¹⁸⁴ Trúnaðarmál.

¹⁸⁵ Trúnaðarmál.

¹⁸⁶ Trúnaðarmál.

¹⁸⁷ Trúnaðarmál.

¹⁸⁸ Trúnaðarmál.

9.5 Markaðsaðgangur

224. Samrunaaðilar telja aðgangshindranir á mörkuðum málsins litlar. Það er mat samrunaaðila að ný fyrirtæki geti hæglega hafið samkeppni á mörkuðum málsins.
225. Má í því sambandi vísa til fyrirtækja á borð við Brikk, Brauð og Co. og Aleppo sem hafa komið með vörur sínar inn á markaði málsins. Að því er varðar innkomu „erlendra aðila“ telja samrunaaðilar að þeir yrðu að minnsta kosti að koma sér upp lágmarks starfsemi hér á landi að því leyti sem það snýr að vörum með stuttan líftíma.
226. Kostnaður við að hasla sér völl á markaði hleypur á tugum milljóna og er þá horft til markaðar fyrir smásöluverslanir. Koma þarf sér upp tækjakosti og þá er líftími vara stuttur og þjónustustig þarf að vera nokkuð hátt.
227. Ekki eru til staðar neinar lagalegar hindranir, svo sem leyfisveitingar sem að mati samrunaaðila fæli í sér hindrun til inngöngu á markaðinn.
228. Gæðabakstur selur []¹⁸⁹ undir ómerkту vörumerki (Krónubakari). Þar af leiðandi er engin vörumerkjatryggð og raunar nær því að teljast vera private label sala sem er fyrr að mati samrunaaðila ekki hlutdeild Gæðabaksturs og ef svo er þá er hún verulega kvik og ótrygg []¹⁹⁰. Það er mat samrunaaðila að smásalar geti í tilviki private label hæglega skipt um framleiðanda. Að mati samrunaaðila sé líkleggra að vörumerkjatryggð sé til staðar hjá helsta keppinautnum, Myllunni, sem selur vörur sínar undir eigin vörumerki.
229. Í þessu sambandi er einnig mikilvægt að árétta að samrunaaðilar telja sig verða fyrir samkeppnislegu aðhaldi á dagvörumarkaði frá bakaríum, þannig hefur t.a.m. hillupláss í dagvöruverslunum að mati samrunaaðila takmörkuð áhrif á markaðsaðgang, þar sem fjölmörg bakarí hafa komið inn á markaðinn á undanförunum árum með góðum árangri. Þessi sömu bakarí virðast ekki þurfa á hilluplássi í dagvöruverslunum að halda til þess að geta keppt á markaði fyrir sölu á fersku brauði, kökum og öðru sætabrauði, enda virðast neytendur í auknum mæli leita til bakaría til þess að kaupa fersk brauð, kökur og sætabrauð.
230. Að mati samrunaaðila sýnir árangur bakaría fram á að aðgangshindranir inn á dagvörumarkað séu takmarkaðar, ef einhverjar. Í leiðbeiningum framkvæmdastjórnarinnar er vikið að því að aðgangshindranir geti t.d. verið lagalegs eðlis, tæknilegir yfirburðir eða t.d. staða aðila á markaði¹⁹¹. Að mati samrunaaðila á ekkert af framangreindu við.
231. Hvað varðar síðan markað fyrir sölu til stórnotenda er að mati samrunaaðila mikilvægt að árétta að []¹⁹². Áhrif samruna þessa er því takmarkað á markaði fyrir

¹⁸⁹ Trúnaðarmál.

¹⁹⁰ Trúnaðarmál.

¹⁹¹ Sjá leiðbeiningar framkvæmdastjórnar EB um lárétta samruna, mgr. 71: „Barriers to entry can take various forms: (a) Legal advantages encompass situations where regulatory barriers limit the number of market participants [...] (b) The incumbents may also enjoy technical advantages, such as preferential access to essential facilities, natural resources, innovation and R & D, or intellectual property rights, which make it difficult for any firm to compete successfully [...] (c) Furthermore, barriers to entry may also exist because of the established position of the incumbent firms on the market [...]”

¹⁹² Trúnaðarmál.

sölu til stórnotenda. Stórnotendur eru fjölmargir og mismunandi, t.d. allt frá SS pylsuvagninum í miðbænum yfir í að vera hótél. Gæðabakstur býr ekki yfir slíku sölu- og eða dreifikerfi að það teljist aðgangshindrun. Þannig er mikilvægt að áréttast að stærsti viðskiptavinur Gæðabaksturs í sölu til stórnotenda (þjónustaðila/B2B) er []¹⁹³.

232. Hvað varðar Danól/ÖES er að mati samrunaaðila ljóst að fyrirtækin búa yfir sambærilegu sölu- og dreifikerfi og aðrar stærri heildverslanir hér á landi, t.d. Innes, Garri, Ekran, og Nathan & Olsen. Þá er ekki til staðar sérstök vörumerkjatryggð á þeim vörum sem Danól/ÖES selur á mörkuðum þar sem áhrifa gætir. Hvað varðar sérstaklega bakarí og/eða HoReCa að þá er að mati samrunaaðila ljóst að umræddar vörur sem seldar eru af Danól eru allar innfluttar. Stærðarhagkvæmni leiðir að mati samrunaaðila ekki til aðgangshindrana þar sem viðskiptavinir (Bakarí/HoReCa) kaupa hráefni frá mismunandi aðilum, t.d. hveiti frá Kornax/Lífland en annað hráefni frá öðrum o.s.frv.

9.6 Rannsóknir og þróun

233. Mjög takmarkaðar rannsóknir (og þróun) eiga sér stað á mörkuðum málsins. Að því er varðar Gæðabakstur er um að ræða fremur venjubundna framleiðslu á þekktum vörumerkjum sem ekki taka breytingum á milli ára. Að því er varðar ÖES/Danól er eingöngu um að ræða innflutning og heildsölu.

9.7 Samstarfssamningar

234. Ekki er um að ræða aðra samstarfssamninga, utan venjulega viðskiptasamninga.

9.8 Atvinnugreinasamtök

235. Gæðabakstur greiðir iðgjöld til Samtaka atvinnulífsins og iðnaðarins þar sem félagið er hluti af Landssambandi bakarameistara.
236. Ölgerðin á aðild að Samtökum verslunar og þjónustu og þar með Samtökum atvinnulífsins. Ölgerðin/Danól á einnig aðild að Félagi atvinnurekenda.

10 ÁHRIF Á NEYTENDUR OG MILLILIÐI

237. Samrunaaðilar telja að samruninn muni leiða af sér hagkvæmni stærðar og breiddar. Þá mun vöruframboð Gæðabaksturs mögulega njóta góðs af vöru- og dreifingarmiðstöð Ölgerðarinnar sem kemur til með að rísa á Hólmsheiði. Að mati samrunaaðila mun það leiða til lægra vöruverðs fyrir neytendur.

11 SAMSTARFSÁHRIF SAMEIGINLEGS VERKEFNIS

238. Á ekki við.

¹⁹³ Trúnaðarmál.

12 VIÐBÓTARTAKMARKANIR

239. Á ekki við.

13 FYLGISKJÖL

240. Með samrunaskrá þessari fylgja eftirfarandi skjöl:

- 1) Kaupsamningur dags. 11. júní 2025 [•] – **TRÚNAÐARMÁL.**
- 2) Kvittun fyrir greiðslu samrunagjalds.
- 3) Ársreikningur Ölgerðarinnar Egils Skallagrímssonar hf. fyrir árið 2023.
- 4) Ársreikningur Ölgerðarinnar Egils Skallagrímssonar hf. fyrir árið 2024.
- 5) Ársreikningur Ölgerðarinnar Egils Skallagrímssonar hf. (samstæðureikningur) fyrir árið 2023.
- 6) Ársreikningur Ölgerðarinnar Egils Skallagrímssonar hf. (samstæðureikningur) fyrir árið 2024.
- 7) Ársreikningur Gæðabaksturs ehf. fyrir árið 2023.
- 8) Ársreikningur Gæðabaksturs ehf. fyrir árið 2022.
- 9) Ársreikningur Danól ehf. fyrir árið 2023.
- 10) Ársreikningur Danól ehf. fyrir árið 2024.
- 11) Ársreikningur G7-11 fasteignafélag ehf. fyrir árið 2022.
- 12) Ársreikningur G7-11 fasteignafélag ehf. fyrir árið 2023.
- 13) Ársreikningur Iceland Spring ehf. fyrir 2022.
- 14) Ársreikningur Iceland Spring ehf. fyrir 2023.
- 15) – **TRÚNAÐARMÁL**
- 16) – **TRÚNAÐARMÁL.**
- 17) Hlekkur á bækling Danól fyrir bakarí:
<https://vefverslun.danol.is/storeldhus/baeklingar/bakari>
- 18) Eintak samrunaskrár án trúnaðarupplýsinga.
- 19) – **TRÚNAÐARMÁL.**
- 20) – **TRÚNAÐARMÁL.**
- 21) – **TRÚNAÐARMÁL.**
- 22) – **TRÚNAÐARMÁL.**
- 23) – **TRÚNAÐARMÁL.**
- 24) – **TRÚNAÐARMÁL.**
- 25) – **TRÚNAÐARMÁL.**
- 26) – **TRÚNAÐARMÁL.**
- 27) – **TRÚNAÐARMÁL.**
- 28) – **TRÚNAÐARMÁL.**
- 29) – **TRÚNAÐARMÁL.**

14 YFIRLÝSING

Undirritaður lýsir því yfir f.h. Ölgerðarinnar að upplýsingar, sem veittar eru í tilkynningu þessari, eru sannar, réttar og fullnægjandi samkvæmt bestu vitund, að óstytt afrit af skjölum, sem krafist er í skránni, fylgja með, að allt mat er tilgreint sem slíkt og sett fram samkvæmt bestu vitund og vitneskju um staðreyndir málsins og þar sem álit er látið í ljós er það gert í góðri trú. Undirritaður hefur kynnt sér ákvæði 41. gr. b. samkeppnislaga. Þá veitir undirritaður Helgu Melkorku Óttarsdóttur, lögmanni hjá LOGOS lögmannsþjónustu,

fullt umboð til að senda Samkeppniseftirlitinu samrunatilkynningu þessa og koma fram f.h. félagsins gagnvart stofnuninni.

Reykjavík, júní 2025

Virðingarfyllst,

Andri Þór Guðmundsson

Forstjóri Ölgerðarinnar Egill Skallagrímsson hf.

[f.h. Gæðabaksturs]